

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗΣ ΤΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020

Φάση Β:

Σχέδιο Δράσης και Εφαρμογής Παρεμβάσεων Καταπολέμησης της
Φτώχειας και Εμβάθυνσης της Κοινωνικής Συνοχής
στην Περιφέρεια Πελοποννήσου

Απρίλιος 2014

ιακωνρβρβαναπτ
λετωνσεσεριασψμ
βη οα
ξφ οι
οδ οι
ιρ οι
ιακωνρβρβαναπτ
λετωνσεσεριασψμ

εταμ
σε

φτώχεια

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η μελέτη με θέμα «Σχεδιασμός Ενεργειών Καταπολέμησης της Φτώχειας και Εμβάθυνσης της Κοινωνικής Συνοχής στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, για την περίοδο 2014-2020» εκπονήθηκε από την ΕΤΑΜ Ανώνυμη Εταιρία Συμβουλευτικών και Μελετητικών Υπηρεσιών, για λογαριασμό της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Πελοποννήσου. Η Πράξη συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) και Εθνικούς πόρους, μέσω του Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου – Ιονίων Νήσων 2007-2013.

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τέρμα Ερυθρού Σταυρού, 22 100 Τρίπολη

Τηλεφωνικό Κέντρο: 2713 601 300

Φαξ: 2710 234 711

<http://www.dytikiellada-peloponnisos-ionio.gr>

ΕΤΑΜ ΑΕ

Γ. Παπανδρέου 5 71306 Ηράκλειο Κρήτης

Τηλ. +30 2810 361242

Φαξ. +30 2810 361152

e-mail: info@etam.gr

Περιεχόμενα

Προοίμιο Β φάσης	4
Κεφάλαιο 4	
Στρατηγική καταπολέμησης της φτώχειας και εμβάθυνσης της κοινωνικής συνοχής στην Περιφέρεια Πελοποννήσου	8
4.1 Προσδιορισμός μακροπρόθεσμου στρατηγικού στόχου	8
4.2 Εξειδίκευση στρατηγικής σε Άξονες Προτεραιοτήτων	11
Κεφάλαιο 5	
Σχέδιο Δράσης	21
5.1 Άξονας Προτεραιότητας 1 «Τροφή & Στέγαση»	22
5.2 Άξονας Προτεραιότητας 2 «Προσβασιμότητα σε υπηρεσίες Υγείας»	28
5.3 Άξονας Προτεραιότητας 3 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας & Συμβουλευτικής»	36
5.4 Άξονας Προτεραιότητας 4 «Απασχόληση & Κοινωνική Επιχειρηματικότητα»	40
5.5 Άξονας Προτεραιότητας 5 «Επιμόρφωση & Δια Βίου Μάθηση»	45
5.6 Άξονας Προτεραιότητας 6 «Εξάλειψη στερεοτύπων, διακρίσεων & κοινωνικού αποκλεισμού»	50
Κεφάλαιο 6	
Προϋπολογισμός και χρηματοδότηση του Σχεδίου Δράσης	52
Παράρτημα Ι Καλές Πρακτικές από την Ευρώπη και την Ελλάδα	56
Παράρτημα ΙΙ Κοινοί δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων για επενδύσεις του ΕΚΤ	63

Προοίμιο Β φάσης

Η ETAM Ανώνυμη Εταιρεία Συμβουλευτικών και Μελετητικών Υπηρεσιών με την από 20/12/2013 Σύμβαση με την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ανέλαβε την εκπόνηση μελέτης με τίτλο «**Σχεδιασμός Ενεργειών Καταπολέμησης της Φτώχειας και Εμβάθυνσης της Κοινωνικής Συνοχής στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, για την περίοδο 2014-2020**». Αντικείμενο της μελέτης είναι ο σχεδιασμός κατάλληλων και αναγκαίων προτάσεων και παρεμβάσεων για την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου πλέγματος δράσεων για την καταπολέμηση των φαινομένων της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στην Περιφέρεια Πελοποννήσου κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.

Η παρούσα μελέτη είναι **περισσότερο επίκαιρη από κάθε άλλη στιγμή**, δεδομένης:

- Α) της διόγκωσης του υπό εξέταση φαινομένου εντός της οικονομικής κρίσης και της ύφεσης που διανύει η χώρα (ένας στους τρεις Έλληνες διαβίει κοντά ή κάτω από το όριο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού), αλλά και
- Β) του στόχου που έχει τεθεί από τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης με στόχο το 2020 να υπάρχουν τουλάχιστον 20 εκατομμύρια λιγότεροι άνθρωποι στην ΕΕ που να διατρέχουν τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, σε σχέση με το έτος 2008.

Το τελικό παραδοτέο της παρούσας μελέτης είναι το αναλυτικό Σχέδιο Δράσης για την εφαρμογή στοχευμένων παρεμβάσεων καταπολέμησης της φτώχειας και εμβάθυνσης της κοινωνικής συνοχής στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και περιλαμβάνει:

1. **στοχευμένες δράσεις / ενέργειες καταπολέμησης της φτώχειας** σύμφωνα με τις διαγνωσμένες ανάγκες και ιδιαιτερότητες των εν δυνάμει ωφελούμενων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου
2. **προτεινόμενες παρεμβάσεις για την υποστήριξη / εμβάθυνση της κοινωνικής συνοχής** για την Περιφέρεια Πελοποννήσου.

Ειδικότερα, το παρόν κείμενο αφορά στη **δεύτερη φάση της μελέτης**, στην οποία επιχειρείται ο προσδιορισμός της στρατηγικής για την αντιμετώπιση του φαινομένου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και των ειδικών αναγκών που διαπιστώθηκαν και προσδιορίστηκαν στο πλαίσιο της πρώτης φάσης υλοποίησης της μελέτης (βλέπε πρώτο παραδοτέο). Η στρατηγική λαμβάνει υπόψη τα χαρακτηριστικά των ομάδων στόχων, δηλαδή όλων των ομάδων του πληθυσμού που είναι εκτεθειμένες και περισσότερο ευάλωτες, εντός της παρούσας κρίσης, καθώς και των

ομάδων του πληθυσμού που ανήκουν παραδοσιακά στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Ειδικότερα, το σχέδιο δράσης απευθύνεται στις ακόλουθες ομάδες στόχους:

Νοικοκυριά: νοούνται τα μονοπρόσωπα ή πολυπρόσωπα νοικοκυριά με ή χωρίς εξαρτώμενα μέλη (π.χ. ηλικιωμένοι, παιδιά, ΑμεΑ) που συνδέονται με τη φτώχεια ή και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Έμφαση δίδεται στις περιπτώσεις μονογονεϊκών ή πολύτεκνων οικογενειών που πλήττονται από την ανεργία, μοναχικών ηλικιωμένων και ΑμεΑ, παιδιών σε κίνδυνο φτώχειας, αστέγων και νοικοκυριών που στερούνται βασικά υλικά αγαθά. Για τον προσδιορισμό των δικαιούχων νοικοκυριών λαμβάνονται υπόψη οι τρεις διαστάσεις της φτώχειας, όπως προσδιορίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση:

- α) εισοδηματική φτώχεια ορίζεται ως το ποσοστό των προσώπων με σταθμισμένο διαθέσιμο εισόδημα κάτω του 60% του εθνικού διάμεσου σταθμισμένου εισοδήματος μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις
- β) σοβαρές υλικές στερήσεις σε τέσσερα τουλάχιστον από τα συνολικά εννιά προσδιορισμένα στοιχεία στέρησης (αδυναμία πληρωμής ενοικίου / δανείων / λογαριασμών κοινής ωφελείας, έλλειψη θέρμανσης, αδυναμία αντιμετώπισης εκτάκτων εξόδων, ελλιπές ισοδύναμο πρωτεΐνη στο εβδομαδιαίο διαιτολόγιο, στέρηση διακοπών, αδυναμία συντήρησης εξόδων αυτοκινήτου, έλλειψη πλυντηρίου ρούχων, στέρηση έγχρωμης τηλεόρασης, στέρηση σταθερού ή κινητού τηλεφώνου)
- γ) πολύ χαμηλή ένταση εργασίας: νοικοκυριά ανέργων όπου τα ενήλικα άτομα (ηλικίας 18 έως 59 ετών) εργάστηκαν λιγότερο από το 20% της πλήρους διαθεσιμότητάς τους προς εργασία κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους.

Άνεργοι/ες: άτομα ηλικίας από 15-64 ετών, τα οποία είναι ικανά, πρόθυμα και διαθέσιμα να απασχοληθούν, αλλά αδυνατούν να βρουν εργασία. Η ανεργία, στην παρούσα μελέτη, εξετάζεται υπό το πρίσμα της άμεσης διασύνδεσής της με το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και το φαινόμενο της φτώχειας, επομένως ως παράγοντας επιβάρυνσης και ανατροφοδότησης του φαινομένου, ειδικότερα όταν συνδυάζεται με άλλα χαρακτηριστικά των ομάδων - στόχων.

Μετανάστες/στρια: Σε διεθνές επίπεδο, δεν υπάρχει καθολικά αποδεκτός ορισμός για το «μετανάστης». Ο όρος μετανάστης συνήθως θεωρείται ότι καλύπτει όλες τις περιπτώσεις όπου η απόφαση μετακίνησης ελήφθη ελεύθερα από τον/την ενδιαφερόμενο/η, χωρίς την παρέμβαση ενός εξωτερικού παράγοντα από μία χώρα σε άλλη για κάποιο χρονικό διάστημα. Αφορά πρόσωπα, καθώς και τα μέλη της οικογένειάς, να μετακινηθούν σε άλλη χώρα ή περιοχή για να βελτιώσουν τις συνθήκες ζωής τους, την προοπτική για τον εαυτό τους και την οικογένειά τους. Στην ομάδα στόχου δίδεται προτεραιότητα στα άτομα που προέρχονται από τρίτες χώρες αλλά και από λοιπές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικές περιπτώσεις μετακινούμενων πληθυσμών (αιτούντες άσυλο,

πρόσφυγες, παλιννοστούντες, θύματα trafficking), αν και δεν ανήκουν στην κατηγορία των μεταναστών με την ως άνω λογική, λαμβάνονται υπόψη στο στρατηγικό σχεδιασμό.

Ρομά: μειονότητα με ιδιαίτερα πολιτιστικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά που διακρίνεται σε δύο ομάδες, μετακινούμενος και εγκαταστημένος πληθυσμός. Οι πρώτοι συνεχίζουν τη νομαδική ζωή και είναι συνήθως πλανόδιοι έμποροι, παλαιοπώλες, ρακοσυλλέκτες ή πλανόδιοι οργανοπαίχτες. Οι δεύτεροι, στην πλειοψηφία τους ζουν έξω από τους οργανωμένους οικισμούς, με μορφές «εγκατάστασης», οι οποίες πολλές φορές ξεπερνούν τα όρια της ανθρώπινης εξαθλίωσης. Ασκούν περιστασιακές εργασίες που τους αποφέρουν τα προς το ζην, αλλά χωρίς καμία δυνατότητα προγραμματισμού της ζωής τους και των παιδιών τους και πάντα χωρίς κοινωνική ασφάλιση και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Σε συντριπτικό ποσοστό παραμένουν οργανικά και λειτουργικά αναλφάβητοι, αγνοώντας όχι μόνο το πλέγμα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που διέπουν τη σχέση Κράτους – Πολίτη, αλλά και αυτή ακόμα την ικανότητα γραφής και ανάγνωσης.

Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ): η αναπηρία είναι ένα πολυδιάστατο φαινόμενο, πιο σύνθεση απ' ό τι ορίζει η κλασική ιατρική προσέγγιση, η οποία περιορίζει την αναπηρία στην απόκλιση από τις φυσιολογικές ψυχολογικές, κινητικές ή βιολογικές λειτουργίες του ανθρώπινου σώματος. Σύμφωνα με τις νεότερες αντιλήψεις, τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν εμπόδια στην καθημερινή τους ζωή εξαιτίας της ύπαρξης χάσματος ανάμεσα στις ανάγκες που προκύπτουν από την αναπηρία του και στην κοινωνία η δομή, ο σχεδιασμός και η λειτουργία της οποίας δεν ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά αυτής της ομάδας πληθυσμού.

Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες: αφορούν άλλες ομάδες δυνητικών ωφελουμένων, οι οποίες ανήκουν στις παραδοσιακές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες που διαχρονικά έρχονται αντιμέτωπες με τα φαινόμενα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, όπως: φυλακισμένοι/ες, αποφυλακισμένοι/ες και ανήλικοι παραβάτες, άτομα με προβλήματα εθισμού και εξάρτησης (π.χ. τοξικοεξαρτήσεις, τυχερά παιχνίδια, αλκοόλ, διαδίκτυο) ή απεξαρτημένα άτομα.

Τοπική κοινωνία: τοπικοί φορείς και ευρύτερο κοινό στην Περιφέρεια Πελοποννήσου που αν και δεν πλήττονται άμεσα από τα φαινόμενα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, κρίνεται σκόπιμο να λαμβάνουν σχετική ενημέρωση, να ενεργοποιούνται και να κινητοποιούνται προς την κατεύθυνση της ορθής διαχείρισης και αντιμετώπισης, ενισχύοντας τον ενεργό ρόλο των πολιτών και το συντονισμό / δικτύωση ανάμεσα σε όλους τους εμπλεκόμενους και ενδιαφερομένους φορείς.

Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη τις **ομάδες δυνητικών ωφελουμένων** που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με το φαινόμενο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και τις **διαγνωσμένες κατηγορίες των σύγχρονων αναγκών** (εξασφάλιση ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, τροφή και στέγαση, προσβασιμότητα σε υπηρεσίες υγείας, υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας / συμβουλευτική απασχόλησης, κοινωνική επιχειρηματικότητα, επιμόρφωση και δια βίου μάθηση, καταπολέμηση στερεοτύπων, διακρίσεων και κοινωνικού αποκλεισμού), στόχος του παρόντος είναι ο προσδιορισμός μιας **ενιαίας στρατηγικής καταπολέμησης της φτώχειας και εμβάθυνσης της κοινωνικής συνοχής στην Περιφέρεια Πελοποννήσου**, ως άμεση και αποτελεσματική απάντηση στις συνέπειες της τρέχουσας κρίσης.

Η στρατηγική προσέγγιση αναλύεται περαιτέρω σε Άξονες Προτεραιοτήτων και σε ενδεικτικές κατηγορίες δράσεων, οι οποίες συνθέτουν ένα **ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης**. Η συνάφεια και αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων δράσεων τεκμηριώνεται από τις επιτυχημένες καλές πρακτικές που παρατίθενται στο Παράρτημα Ι του παρόντος κειμένου. Οι προτάσεις εφαρμογής σκιαγραφούν κατηγορίες παρεμβάσεων για την πολυεπίπεδη αντιμετώπιση των πιέσεων που ασκούνται στην καθημερινή ζωή των πολιτών, οδηγώντας πολλούς/ές από αυτούς/ες στην απώλεια βασικών αγαθών και δικαιωμάτων. *Το προτεινόμενο σχέδιο δράσης θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο στο πλαίσιο του συνολικού προγραμματισμού της Περιφέρειας Πελοποννήσου για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020.*

Η υλοποίηση του παρόντος σχεδίου δράσης προϋποθέτει μια σειρά προπαρασκευαστικών ενεργειών και παρεμβάσεων, οι οποίες είναι αναγκαίες για την υλοποίησή του. Οι προπαρασκευαστικές ενέργειες περιλαμβάνουν:

- διαβουλεύσεις με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και ειδικότερα με τις νευραλγικές υπηρεσίες των Δήμων που βρίσκονται καθημερινά στην πρώτη γραμμή αντιμετώπισης των δυσμενών συνεπειών της κρίσης και σε άμεση επαφή με τον πολίτη
- θεσμικού χαρακτήρα παρεμβάσεις που είναι απαραίτητες για την υλοποίηση των δράσεων
- λειτουργικές και οργανωτικές παρεμβάσεις που απαιτούνται για να διευκολύνουν την υλοποίηση των δράσεων
- μελέτες ωρίμανσης που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση ορισμένων παρεμβάσεων
- διασφάλιση της επάρκειας των φορέων για την υλοποίηση του σχεδίου δράσης
- ενίσχυση και υποστήριξη του μηχανισμού παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης του σχεδίου δράσης
- καθορισμός του κανονιστικού πλαισίου για των διαδικασιών έγκρισης και ένταξης των δράσεων στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου για την περίοδο 2014-2020.

Κεφάλαιο 4

Στρατηγική καταπολέμησης της φτώχειας και εμβάθυνσης της κοινωνικής συνοχής στην Περιφέρεια Πελοποννήσου

4.1 Προσδιορισμός μακροπρόθεσμου στρατηγικού στόχου

Η αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί στρατηγική πολιτική επιλογή για την Περιφέρεια Πελοποννήσου, δεδομένου ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός, η μισαλλοδοξία και η φτώχεια είναι ζητήματα που κατά τη διάρκεια της κρίσης έχουν επηρεάσει αρνητικά την κοινωνική δομή και το παραγωγικό προφίλ της περιοχής. Τα στοιχεία που προκύπτουν για τη φτώχεια στη περιφέρεια Πελοποννήσου είναι σημαντικά και σκιαγραφούν ένα νέο κοινωνικό περιβάλλον, όπου το επίπεδο σχεδιασμού πολιτικής γίνεται απαιτητικό, υψηλό και σύνθετο δεδομένου ότι τα όρια των πόρων, των κοινωνικών ομάδων και των ομάδων στόχων αναδεικνύουν μία πρωτόγνωρη συνθετότητα σε σχέση με τη έννοια της φτώχειας. Οι παραδοσιακές κοινωνικές ομάδες που πλήττονταν διαχρονικά, σήμερα έχουν πληγεί ακόμα περισσότερο και ταυτόχρονα νέες κοινωνικές ομάδες ή υποομάδες έρχονται να προστεθούν στις ομάδες στόχου, με βάση τα κριτήρια της φτώχειας από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το πλαίσιο συνεπώς των Στρατηγικών Στόχων και Αξόνων για την καταπολέμηση της φτώχειας και την ενίσχυση της κοινωνικής αποτελεί ένα σημαντικό πεδίο πολιτικής και εργαλείο της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020. **Η στρατηγική που παρουσιάζεται αποτελεί μέρος του συνολικού σχεδιασμού πολιτικών σε ένα περιβάλλον υψηλού κοινωνικο-οικονομικού κινδύνου και πολυεπίπεδων πιέσεων.** Στο πεδίο της συγκεκριμένης στρατηγικής, οι προτεραιότητες παρεμβάσεων αφορούν πρωτίστως τις κοινωνικές ομάδες που πλήττονται από τη κρίση, οι οποίες συμπεριλαμβάνοντας στο εθνικό ποσοστό 34,6% των πολιτών που απειλούνται από τη φτώχεια. Το ποσοστό αυτό δεν θα μπορούσε να μη συσχετιστεί περιφερειακά με τη σημαντική αύξηση των ανέργων στη Πελοπόννησο και με το δείκτη δυστυχίας τοπικά, ο οποίος το 2010 σε σχέση με το 2009 σχεδόν τριπλασιάστηκε. Αυτό καταδεικνύει ότι η κρίση έχει σημαντικές επιπτώσεις στη διαμόρφωση του φαινομένου της φτώχειας, αναδεικνύοντας όχι μονάχα ζητήματα βιοτικού επιπέδου αλλά και ποιότητας ζωής με επιπτώσεις σημαντικές στην κοινωνική και ψυχική κατάσταση των ανθρώπων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, διατυπώνεται ο **Στρατηγικός Στόχος** της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ως ακολούθως:

Περιφέρεια Πελοποννήσου:

αλληλέγγυα κοινωνία πολιτών με ίσα δικαιώματα, χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις, με ένα αξιοπρεπές κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο διαβίωσης για όλους/ες, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή και στοχεύοντας στη βιώσιμη ανάπτυξη

Η συγκεκριμένη διατύπωση είναι απολύτως συμβατή και εξειδικεύει το στρατηγικό αναπτυξιακό στόχο της Περιφέρειας Πελοποννήσου για τη νέα προγραμματική περίοδο που αναφέρεται στην «Καινοτόμο και αειφόρο αυτοτροφοδοτούμενη εξωστρεφής ανάπτυξη, με διασφάλιση της χωρικής και κοινωνικής συνοχής». Ταυτόχρονα, συνάδει πλήρως με την Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης 2014-2020 με στόχο τη διαφύλαξη και αναζωογόνηση του κοινωνικού ιστού με την ενδυνάμωση των δημόσιων πολιτικών πρόληψης / καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των κατοίκων που αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα λόγω της οικονομικής κρίσης.

Ο μακροπρόθεσμος Στρατηγικός Στόχος για την καταπολέμηση της φτώχειας στην Περιφέρεια Πελοποννήσου ενσωματώνει τη φιλοσοφία στο σχεδιασμό και περιεχόμενο του **Θεματικού Στόχου 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης»** της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020, ο οποίος αναλύεται περαιτέρω σε έξι (6) Επενδυτικές Προτεραιότητες, ως ακολούθως:

- Ενεργές πολιτικές ένταξης με στόχο τη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης
- Ενσωμάτωση των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων όπως οι Ρομά
- Καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού
- Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.
- Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων
- Τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα (Community-led local development strategies)

Ο Θεματικός Στόχος 9 είναι πλήρως συμβατός με τις οριζόντιες αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, των ίσων ευκαιριών, της αρχής μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της προσβασιμότητας, προωθώντας την ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ (Ευρώπη 2020).

Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι η φτώχεια, ως πεδίο πολιτικής και στρατηγικής, δεν απαντά μονάχα σε ζητήματα κοινωνικής πολιτικής αλλά και σε εκείνα της αναπτυξιακής με όρους αειφορίας. Ο στρατηγικός σχεδιασμός, λοιπόν, στοχεύει στην ορθή αξιοποίηση των πόρων της νέας προγραμματικής περιόδου προκειμένου να αναπτύξει επουσιώδεις παρεμβάσεις που θα συμβάλουν στη διαμόρφωση ενός πλαισίου πρόνοιας, εκπαίδευσης και απασχόλησης για ομάδες που πλήττονται διαχρονικά από τη φτώχεια αλλά και για εκείνες που αναδείχθηκαν εντός της κρίσης, από το 2009 μέχρι και σήμερα.

Όσον αφορά τους **ειδικούς στόχους της στρατηγικής**, αυτοί βρίσκονται σε άμεση διασύνδεση με την κοινωνική φροντίδα, την υγεία, την απασχόληση, τη δια βίου μάθηση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων και αφορούν:

- την καταπολέμηση των συνεπειών της κρίσης
- την ενδυνάμωση των δημοσίων πολιτικών πρόληψης και καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού
- την προώθηση της κοινωνικής ένταξης αναπτύσσοντας παρεμβάσεις σε όλο το φάσμα των τομέων πολιτικής
- την ένταση της υποστήριξης των παραδοσιακών ομάδων στόχων των προνοιακών πολιτικών, αλλά και άλλων ομάδων του πληθυσμού που απειλούνται με αποκλεισμό από βασικά δικαιώματα, αγαθά και υπηρεσίες
- τη διαχείριση του φαινομένου της μετανάστευσης προς όφελος της περιφερειακής ανάπτυξης
- την προώθηση στοχευμένων παρεμβάσεων για την υποστήριξη της ομάδας των Ρομά
- την εξασφάλιση ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, γεγονός που αποτελεί κεντρικό πολιτικό ζήτημα στην αντιμετώπιση της φτώχειας στην Ελλάδα (ο στόχος αυτός απορρέει από το γενικό πνεύμα της στρατηγικής και παρά το ότι λειτουργικά δεν είναι εφικτός σε περιφερειακό επίπεδο, στο επίπεδο της διαβούλευσης και του προβληματισμού μπορεί να επηρεάσει την κεντρική πολιτική ατζέντα)
- τη σύνδεση με την Κοινωνία των Πολιτών
- την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής εντός της περιφέρειας
- την παρουσίαση τεκμηριωμένων στοιχείων με σκοπό την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας καινοτόμων κοινωνικών πολιτικών και των διαρκή επαναπροσδιορισμό της στρατηγικής, ανταποκρινόμενος στις εκάστοτε ανάγκες
- τον καλύτερο συντονισμό ανάμεσα σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Τέλος, όσον αφορά την επιλογή των **αξόνων προτεραιότητας**, αυτή γίνεται με στόχο την αντιμετώπιση της φτώχειας, την επίτευξη αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεγγύης. Επομένως, το σχέδιο δράσης δομείται πάνω σε ένα βασικό σκελετό που αποτελείται από έξι (6) ομάδες παρεμβάσεων. Ο άξονας **«Τροφή και Στέγαση»** ουσιαστικά αποτελεί θεμελιώδη προτεραιότητα που στοχεύει στην αντιμετώπιση θεμελιακών αναγκών επιβίωσης για κοινωνικές ομάδες που βιώνουν τη φτώχεια σε σημαντικό βαθμό. Ο άξονας **«Προσβασιμότητα σε Υπηρεσίες Υγείας»** αφορά την ανάπτυξη ή την ενίσχυση υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας για κοινωνικές ομάδες και περιοχές που πλήττονται σημαντικά από την απορρύθμιση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και των υπηρεσιών υγείας στην Ελλάδα. Ο άξονας **«Υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας / συμβουλευτική»** είναι εξαιρετικά σημαντικός και έχει χαρακτηριστικά τόσο πρόληψης όσο και αντιμετώπισης σε άτομα που αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια / προβλήματα και αδυνατούν να τα προσδιορίσουν ή και να τα αντιμετωπίσουν. Ο άξονας **«Απασχόληση και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα»** αποτελεί εξαιρετικά σημαντικό άξονα που αναδεικνύει τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της παρουσιαζόμενης στρατηγικής, αφού στοχεύει στην ενίσχυση τη απασχολησιμότητας αλλά και ταυτόχρονα στη κοινωνική επιχειρηματικότητα των κοινωνικών ομάδων που πλήττονται από την κρίση. Ο άξονας **«Επιμόρφωση και Δια Βίου Μάθηση»** στοχεύει στην αντιμετώπιση ζητημάτων που σχετίζονται τη σχολική διαρροή, την έλλειψη γνωστικών, επαγγελματικών και οριζόντιων δεξιοτήτων, την αδυναμία πρόσβασης σε δομές επιμόρφωσης, γεγονότα που αναπαράγουν τον αποκλεισμό και τη φτώχεια. Η **«Εξάλειψη στερεοτύπων, διακρίσεων και κοινωνικού αποκλεισμού»** αποτελεί ουσιαστικά το τελευταίο άξονα δράσης όπου στόχος είναι η κοινοποίηση, η συζήτηση και η συλλογική αντιμετώπιση της έντασης των στερεοτυπικών και ρατσιστικών αντιλήψεων που ενισχύονται σε περιόδους κρίσεις και εντείνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό των στοχοθετούμενων ομάδων.

4.2 Εξειδίκευση στρατηγικής σε Άξονες Προτεραιότητας

Οι Άξονες Προτεραιότητας της περιφερειακή στρατηγικής για την καταπολέμηση της φτώχειας, όπως αυτοί παρουσιάστηκαν συνοπτικά παραπάνω, αποτελούν το πλαίσιο ανάπτυξης των δράσεων / παρεμβάσεων και έχουν βαρύνουσα σημασία για την αποτελεσματικότητα του συνολικού σχεδιασμού. Στη συγκεκριμένη ενότητα γίνεται αναφορά αναλυτικά στους άξονες της στρατηγικής μέσα από τη γενική περιγραφή, τις κοινωνικές ομάδες που αφορούν, τις κατηγορίες παρεμβάσεων που περιλαμβάνουν και το προσδοκώμενο αποτέλεσμα.

Ακολουθεί σχετική ανάλυση:

Άξονας Προτεραιότητας 1 «Τροφή και Στέγαση»

Ο άξονας «Τροφή και Στέγαση» ουσιαστικά αποτελεί μια προτεραιότητα που στοχεύει στην αντιμετώπιση θεμελιακών αναγκών επιβίωσης για κοινωνικές ομάδες που βιώνουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ένα σημαντικό μέρος του τοπικού πληθυσμού έχει να αντιμετωπίσει σε σημαντικό βαθμό την αδυναμία σίτισης και εξυπηρέτησης βασικών αναγκών που διασφαλίζουν την επιβίωση του. Η εξασφάλιση των αναγκών αυτών κατά τη Πυραμίδα του Maslow εντοπίζεται στη βάση της, αφού αφορά τη κάλυψη σε φυσιολογικές ανάγκες (π.χ. τροφή, νερό) και σε εκείνες της ασφάλειας (π.χ. στέγη), που χαρακτηρίζονται νευραλγικές για την ανθρώπινη υπόσταση. Το γεγονός, λοιπόν, ότι με βάση τα στοιχεία και την κοινωνική εμπειρία της κρίσης σημαντικό μέρος των συμπολιτών μας δεν δύναται να καλύψει τις ανάγκες αυτές, ειδικά στα αστικά κέντρα, καθιστά την επικαιρότητα του άξονα πολύ σημαντική. Το φαινόμενο μάλιστα των αστέγων τα χρόνια της κρίσης έχει εξελιχθεί σε μάλιστα και καθιστά συμπολίτες μας ιδιαίτερα ευάλωτους στο κοινωνικό αποκλεισμό, στιγματισμό και περιθωριοποίηση. Αυτό γίνεται ιδιαίτερα απειλητικό όσον αφορά νεότερες ηλικίες και παιδιά.

Ο συγκεκριμένος άξονας έχει ως μέριμνα την ανάπτυξη κοινωνικών δομών και υπηρεσιών πρόνοιας προκειμένου να απαντηθούν τα προβλήματα αντιμετώπισης κοινωνικού αποκλεισμού και αξιοπρεπούς διαβίωσης σε ανέργους/ες, μετανάστες/στρίες, υπερχρεωμένα νοικοκυριά, ΑμεΑ και Ρομά και λοιπές ομάδες του πληθυσμού που αντιμετωπίζουν σημαντικές υλικές στερήσεις. Σημαντικό στοιχείο στον Άξονα είναι η ανάπτυξη δομών υποστηρικτικού τύπου αλλά και ενίσχυσης μέσω ενός δικτύου για την κοινωνική πολιτική και την πρόνοια απέναντι στη φτώχεια περιφερειακά. Η ανάπτυξη του δικτύου αυτού στοχεύει αρχικά στο πεδίο ειδικής μέριμνας για την εξασφάλιση της τροφής σε όσους το έχουν ανάγκη. Οι νέες συνθήκες έχουν επηρεάσει αρνητικά όχι μονάχα αυτούς που χαρακτηρίζονται φτωχοί αλλά και εκείνους που δυνητικά απειλούνται, κάτι που εντοπίζεται και στη καταναλωτική συμπεριφορά αναφορικά με τη πρόσβαση των καταναλωτών σε βασικά αγαθά. Το στοιχείο αυτό εντοπίζεται στη στάση του Έλληνα καταναλωτή στην έρευνα της Marc του 2012 και του 2014, όταν η κρίση έχει παγιωθεί και καθρέπτιζε οριζόντια το μέγεθος του προβλήματος στις κοινωνικές ομάδες. Στην έρευνα αυτή είναι ενδεικτικό ότι το 63,7% γενικά των νοικοκυριών έχει κάνει περικοπές σε βασικές δαπάνες ειδών διατροφής και το 75,5% περιμένει τις εκπτώσεις ακόμα και στα βασικά καταναλωτικά αγαθά (ΓΣΒΕΕ 2014). Εάν και το γεγονός αυτό αφορά τα νοικοκυριά εκείνα που διαβιούν στα όρια της φτώχειας, το πρόβλημα γίνεται οξύτερο για εκείνους/ες που είναι άστεγοι/ες. Τα άτομα αυτά συνήθως αναζητούν ένα χώρο όπου θα μπορούν να στεγαστούν και να έχουν πρόσβαση σε δομές υπηρεσιών υγιεινής και σίτισης.

Επομένως, ο συγκεκριμένος άξονας στοχεύει στη δημιουργία ενός δικτύου κοινωνικής αλληλεγγύης και πρόνοιας στο πεδίο της πρόληψης, της απασχόλησης και της εξυπηρέτησης των βασικών αναγκών επιβίωσης με ιδιαίτερο λειτουργικό αποτέλεσμα. Η φιλοδοξία του άξονα είναι να ενισχυθούν ή και να δημιουργηθούν κοινωνικές δομές στο πεδίο της στέγασης για εκείνους που δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσουν για του ίδιους και τις οικογένειες τους το αγαθό αυτό. Στο πεδίο αυτό της παροχής υπηρεσιών στέγασης η φιλοσοφία του άξονα έχει μία ολιστική προσέγγιση αφού στοχεύει παράλληλα στη παροχή υπηρεσιών βασικής υγιεινής για τη προσωπική καθαριότητα για τους ανθρώπων εκείνους που δεν είναι σε θέση να τη πραγματοποιήσουν. Επιπλέον, οι κοινωνικές δομές αυτές θα παρέχουν ταυτόχρονα υπηρεσίες σίτισης, ψυχαγωγίας, ένδυσης και υποστήριξης. Σημαντικό στοιχείο του άξονα αυτού είναι ότι στοχεύει σε κοινωνικές ομάδες όπως οι Ρομά που χαρακτηρίζονται διαχρονικά από τις σημαντικές ελλείψεις ως προς τη στέγασή τους, γεγονός που πολλές φορές εντείνει το στιγματισμό και τον κοινωνικό αποκλεισμό τους.

Οι δομές / υπηρεσίες που συνθέτουν το περιεχόμενο του άξονα είναι σημαντικές και στις περισσότερες περιπτώσεις θα πρέπει να εξασφαλίσουν τον βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα τους και όχι τη συνεχή εξάρτηση των ατόμων από αυτές. Για το λόγο αυτό ο άξονας αναδεικνύει ως σημαντικό το στοιχείο της κοινωνικής επανένταξης μέσα από τη συμμετοχή. Σημαντικό είναι ότι η διαδικασία της κοινωνικής επανένταξης θα λαμβάνει χώρα μέσα από υποστηρικτικές διαδικασίες απασχόλησης των επωφελουμένων για τη βιωσιμότητα του άξονα με ανταποδοτικές υπηρεσίες. Στο πλαίσιο αυτό, στόχευση αποτελεί η ενίσχυση δομών παροχής τροφής αλλά και η δημιουργία νέων δομών που θα προμηθεύουν αυτούς που έχουν ανάγκη με είδη βασικής ανάγκης και υγιεινής μέσα από χώρους διανομής. Οι ανταποδοτικές υπηρεσίες του άξονα και συνολικά το κοινωνικό δίκτυο αλληλεγγύης θα επικεντρώνονται και στη δημιουργική ενασχόληση με την παραγωγή στον πρωτογενή τομέα, η οποία θα έχει υποστηρικτικό ρόλο στις δομές σίτισης και κοινωνικής αλληλεγγύης.

Άξονας Προτεραιότητας 2

«Προσβασιμότητα σε Υπηρεσίες Υγείας»

Η προσβασιμότητα σε υπηρεσίες υγείας αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα κάθε πολίτη που στοχεύει στην διασφάλιση της δημόσιας υγείας και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Οι άνθρωποι που διαβιούν στα όρια της φτώχειας έχουν αναμφισβήτητα να αντιμετωπίσουν το ζήτημα της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας είτε λόγω γεωγραφικής απομόνωσης, είτε λόγω έλλειψης υγειονομικής ασφάλειας και φροντίδας. Αυτό γίνεται εντονότερο σε κοινωνικές ομάδες που πλήττονται διαχρονικά από τη φτώχεια όπως οι μετανάστες/στρίες και οι Ρομά, αλλά και στις υπόλοιπες ομάδες στόχου όπως οι Άνεργοι/ες, τα νοικοκυριά σε κίνδυνο φτώχειας. Η διαδικασία, επίσης, της

φτωχοποίησης της ελληνικής κοινωνίας σε συνδυασμό με την απορρύθμιση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και της κοινωνικής πολιτικής έχουν αναδείξει το πεδίο της υγειονομικής πρόνοιας και το θέμα της προσβασιμότητας σε υπηρεσίες υγείας ως νευραλγικό για τη κοινωνική συνοχή και ευημερία περιφερειακά.

Αυτό είναι ακόμα πιο έντονο σε κατηγορίες πολιτών όπως τα άτομα με αναπηρία, εκείνα με χρόνιες παθήσεις, τους ηλικιωμένους, τα άτομα με ψυχική νόσο και τα άτομα σε απεξάρτηση από ναρκωτικές ουσίες που σε πολλές περιπτώσεις βρίσκονται σε άμεση εξάρτηση από το σύστημα υγείας. Η περίπτωση των ΑμεΑ για παράδειγμα είναι ενδεικτική της κατάστασης που ο άξονας αυτός στοχεύει, αφού από πρόσφατη έρευνα για τα ΑμεΑ προκύπτει ότι ζουν στο περιθώριο της κοινωνίας. Ενώ τα τρία τελευταία χρόνια η ζωή των ΑμεΑ χειροτέρεψε ως προς το εισόδημα, τα επιδόματα πρόνοιας και το πολύ νευραλγικό στοιχείο που είναι η πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας. Η εμφάνιση, ωστόσο, του φόβου μεγάλης μερίδας των πολιτών για την αντιμετώπιση ζητημάτων υγείας είναι βασικό συστατικό της στοχοθεσίας και της στρατηγικής για την καταπολέμηση της φτώχειας, αφού η φιλοδοξία του στηρίζεται στην παροχή δομών κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης. Ο φόβος, άλλωστε, αυτός δεν αφορά μονάχα τα άτομα που απειλούνται από τη φτώχεια αλλά την κοινωνία γενικά σε όλο το φάσμα ηλικιών δεδομένου ότι και σε σχετική έρευνα το 2014, η προσδοκία των ερωτωμένων στην Ελλάδα για την κάλυψη των υγειονομικών αναγκών τους δεν είναι καθόλου ευοίωνη (ΓΣΕΒΕΕ 2014). Η γενική πίστη στο Εθνικό Σύστημα Υγείας φαίνεται να κλονίζεται από τη πραγματικότητα και τη ταυτόχρονη απορρύθμιση που πλήττει κυρίως την περιφέρεια και τις περιοχές με περιορισμένη πρόσβαση σε δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια υπηρεσία υγείας. Ο άξονας αυτός έχει ως κεντρική φιλοδοξία την παροχή δομών υγειονομικής φροντίδας πρωτοβάθμιου επιπέδου, την ενίσχυση των υπηρεσιών υγείας σε απομακρυσμένες περιοχές αλλά και της ενθάρρυνσης πρωτοβουλιών σε επίπεδο Κοινωνίας των Πολιτών.

Ειδικότερα, δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στη βελτίωση της προσβασιμότητας σε υπηρεσίες υγείας, στην παροχή υγειονομικής φροντίδας, στη φαρμακευτική περίθαλψη και στην προληπτική ιατρικής. Η παροχή υγειονομικής φροντίδας είναι πρωτοβάθμιου χαρακτήρα και ο άξονας στοχεύει στην ανάπτυξη ή την υποστήριξη δομών που ουσιαστικά λειτουργούν συνθετικά στο Εθνικό Σύστημα Υγείας. Αυτό επιτυγχάνεται είτε με την ενίσχυση δομών της κοινωνίας των πολιτών όπως τα Κοινωνικά Ιατρεία και Φαρμακεία, είτε μέσα από παρεμβάσεις στα περιφερειακά κέντρα υγείας. Το παράδειγμα, επίσης, των κινητών μονάδων υγείας λειτουργεί προληπτικά, αφού προσφέρει διαγνωστικές υπηρεσίες σε ομάδες πληθυσμών που αδυνατούν να έχουν πρόσβαση σε μονάδες υγείας είτε για λόγους οικονομικούς είτε για λόγους γεωγραφικούς. Σημαντική είναι και η βελτίωση της προσβασιμότητας σε φαρμακευτική αγωγή σε όσους/ες το έχουν ανάγκη, δεδομένου ότι το πρόβλημα αρχίζει και γίνεται ιδιαίτερα οξύ και αφορά όλο και περισσότερες κοινωνικές ομάδες. Η

χρήση, επίσης, της τεχνολογίας για την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες με ταυτόχρονο γεωγραφικό αποκλεισμό και αδυναμία στη προσβασιμότητα είναι ακόμα ένα σημαντικό πεδίο του συγκεκριμένου άξονα.

Άξονας Προτεραιότητας 3 **«Υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας / συμβουλευτική»**

Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού σε κοινωνικές ομάδες που διαβιούν ή απειλούνται από τη φτώχεια, αποτελούν τα πεδία δράσης στα οποία ο άξονας στοχεύει μέσα από δράσεις κοινωνικής και ψυχολογικής ενδυνάμωσης. Το ζήτημα της αναζήτησης εργασίας, της πρόνοιας και πτώσης του βιοτικού επιπέδου είναι σημαντικά πεδία που επηρεάζουν την ατομική φτώχεια παράλληλα με τη χαμηλή προσωπική αυτοεκτίμηση και την ανάγκη για ψυχολογική ενδυνάμωση στην οποία ο συγκεκριμένος άξονας στοχεύει. Το φαινόμενο της φτώχειας στην Ελλάδα και την Πελοπόννησο, ωστόσο, δεν είναι καινούργιο και διαπιστώνεται σε όλο και περισσότερες κοινωνικές ομάδες των οποίων τα χαρακτηριστικά διαφοροποιούνται από εκείνες που διαχρονικά αποτελούσαν την ομάδα στόχου. Η υποστήριξη, συνεπώς, των κοινωνικών ομάδων αυτών είναι νευραλγικού χαρακτήρα για τη στρατηγική καταπολέμησης της φτώχειας, αφού έχει ως στόχο την ενδυνάμωση και ενημέρωση τους αναφορικά με τα δικαιώματά τους, τις δομές υποστήριξης, την αγορά εργασίας και την προσωπική τους ανάπτυξη. Η ανάπτυξη τέτοιου τύπου υπηρεσιών αποτελεί βασικό συστατικό του άξονα και της στρατηγικής για τις κοινωνικές ομάδες που πλήττονται από τη φτώχεια, αφού θέτει ως βασικό ζητούμενο τη πολυεπίπεδη κοινωνική και ψυχολογική υποστήριξη τους.

Ειδικότερα, ο συγκεκριμένος άξονας στοχεύει στην ανάπτυξη δομών κοινωνικής υποστήριξης από ειδικούς επιστήμονες όπως κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι και άλλες ειδικότητες σε ζητήματα που άπτονται της ισότητας, της ενδοοικογενειακής βίας και των ανηλίκων. Η ενδυνάμωση, επίσης, των ατόμων που βιώνουν την ανεργία και τον κοινωνικό αποκλεισμό λόγω της φτώχειας έχει προληπτικό χαρακτήρα και είναι κομβικής σημασίας μέσα από τη παροχή συμβουλευτικής για την απασχόληση, την ισότητα, την κοινωνική επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης. Οι υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας έχουν ένα επικουρικό και ταυτόχρονα προληπτικό ρόλο ως προς το κράτος πρόνοιας και τις δράσεις αντιμετώπισης των αρνητικών επιπτώσεων της φτώχειας στο πεδίο για παράδειγμα της ενδοοικογενειακής βίας. Τα περιστατικά βίας, τόσο ενδοοικογενειακά όσο και κοινωνικά, διευρύνονται εξαιτίας της φτώχειας και της κρίσης σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες όπως οι γυναίκες, τα παιδιά/μαθητές, οι ηλικιωμένοι/ες και οι μετανάστες/στρίες. Η υποστήριξη, συνεπώς, σε επίπεδο οικογένειας αλλά και κοινωνίας μέσα από ειδικές δομές υποστήριξης σε ενήλικους, παιδιά και οικογένειες καθιστά τον άξονα αυτό σημαντικό και ιδιαίτερα χρήσιμο στο ζωτικό ρόλο της οικογένειας στην Ελληνική κοινωνία και τοπικά.

Συνοψίζοντας, ο γενικός στόχος του άξονα είναι η απορρόφηση του ψυχολογικού, κοινωνικού και οικονομικού σοκ που υφίστανται τα θύματα της φτώχειας με αποτέλεσμα την άμεση αποκατάσταση και ενδυνάμωση τους. Ο άξονας αυτός είναι κομβικός για την στρατηγική κατά της φτώχειας, αφού εν κατακλείδι στοχεύει στην οικοδόμηση κλίματος ασφάλειας, εμπιστοσύνης και ανασυγκρότησης του ανθρώπινου δυναμικού. Οι δράσεις ειδικότερα του άξονα εντοπίζονται στο επίπεδο παροχής ψυχολογικής στήριξης, αποτροπής της υποβάθμισης, αποκατάστασης της ποιότητας ζωής και παροχής προοπτικών και διεξόδων για επαγγελματική αποκατάσταση. Η φιλοσοφία, τέλος, του άξονα αντικατοπτρίζεται και στις δράσεις που έχουν ένα άμεσο και εύστοχο χαρακτήρα ακουμπώντας στα πραγματικά προβλήματα του ατόμου, της οικογένειας και της κοινωνικής ομάδας γενικότερα.

Άξονας Προτεραιότητας 4 **«Απασχόληση και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα»**

Το φαινόμενο της ανεργίας τόσο εθνικά όσο και στη περιφέρεια λειτουργεί αποσταθεροποιητικά και κρίνεται ως μία από τις βασικές αιτίες φτώχειας για τις κοινωνικές ομάδες που αποτελούν στόχο για το συγκεκριμένο άξονα. Σημαντικό, επίσης, είναι ότι η έννοια της απασχολησιμότητας μέσα από τον άξονα αυτό στοχεύει ειδικότερα στα νοικοκυριά με ανέργους/ες, τους μετανάστες/στρίες, τα ΑμεΑ, τους Ρομά και λοιπές ευπαθείς ομάδες που αποτελούν θύματα της φτώχειας και της ανεργίας. Ο άξονας βρίσκεται σε άμεση διασύνδεση και με το Θεματικό Στόχο 8 που αφορά ειδικά στην ενίσχυση της απασχόλησης, εξετάζοντας εντούτοις την ανεργία στο πλαίσιο της σφαιρικής αντιμετώπισης του φαινομένου της φτώχειας. Το γεγονός, επίσης, ότι στην Περιφέρεια Πελοποννήσου ειδικά την περίοδο της κρίσης η απασχόληση μειώνεται συνεχώς, ενώ το 2012 η ανεργία βρίσκεται στο 20% γεννάει πολλές προκλήσεις και κινδύνους προς επίλυση δεδομένης και της εποχικότητας της αγοράς εργασίας στον τουρισμό και το πρωτογενή τομέα. Σημαντική μνεία γίνεται ως προς τη στοχοθέτηση της ένταξης νέων ατόμων αλλά και γυναικών στην απασχόληση, οι οποίοι από όλες τις κοινωνικές ομάδες πλήττονται σημαντικά από τη φτώχεια και την ανεργία.

Ο ταυτόχρονος χαρακτηρισμός της νέας γενιάς, ειδικότερα στις ηλικίες 15 έως 30 ετών, ως μορφωμένων φτωχών και θυμάτων της ανεργίας δημιουργούν ένα νέο κίνδυνο στη παραγωγική δομή της περιφέρειας, αφού συνηθίζεται με βάση την εμπειρία να είναι οι τελευταίοι που προσλαμβάνονται και οι πρώτοι που απολύονται. Στο δείκτη μάλιστα NEET rate “Young people aged 18-24 not in employment and not in any education and training” το ποσοστό των ανθρώπων που περιλαμβάνονται στο δείκτη για τη περιφέρεια είναι εκκωφαντικό αλλά και το υψηλότερο στην Ελλάδα. Από το 2008 μέχρι και το 2012, έτος σταθμός στην κρίση, η εξέλιξη των ποσοστών είναι

22,3% (2008) και 49,1% (2012) αντίστοιχα, γεγονός που καταδεικνύει το μέγεθος της απειλής και του κινδύνου του κοινωνικού αποκλεισμού στην περιφέρεια για την πληθυσμιακή αυτή κατηγορία.

Στόχος του άξονα, επίσης, αποτελεί και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας εκείνων με χαμηλή μόρφωση στην αγορά εργασίας, οι οποίοι στο μεγαλύτερο βαθμό έχουν πληγεί από την κρίση και την ανεργία. Σημαντικός στόχος είναι, ωστόσο, η αναχαίτιση της «διαρροής εγκεφάλων» της μετανάστευσης δηλαδή νέων επιστημόνων και ανθρώπων με υψηλού επιπέδου δεξιότητες στο εξωτερικό. Δεδομένων των συνθηκών αυτών, στόχος είναι η σύγκλιση με το στόχο της στρατηγικής Ευρώπη 2020 για αύξηση του ποσοστού απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών από 69% σε 75%, μέσω της μεγαλύτερης συμμετοχής των γυναικών, των ατόμων κοντά στα όρια συνταξιοδότησης και της καλύτερης ενσωμάτωσης μεταναστών/στριών στο εργατικό δυναμικό. Ζητούμενο για τον άξονα είναι η βελτίωση της προσβασιμότητας στην εργασία κοινωνικών ομάδων που έχουν πληγεί από τη φτώχεια και τη μακροχρόνια ανεργία αλλά και η ελαχιστοποίηση του αριθμού των νοικοκυριών χωρίς κανέναν εργαζόμενο. Στόχος αποτελεί και η απασχόληση όλων των ηλικιακών κατηγοριών που επιθυμούν να συμμετέχουν στην απασχόληση, δεδομένου ότι η εργασία αποτελεί δικαίωμα και είναι μια δημιουργική διαδικασία που καθιστά το άτομο παραγωγικό και συστατικό στοιχείο της κοινωνίας. Η στοχοθέτηση του άξονα περιλαμβάνει ως αποτέλεσμα και την τρίτη ηλικία, ενώ σε συνδυασμό με όλες τις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες, ο άξονας προσανατολίζεται σε μορφές κοινωνικής εργασίας, κοινωφελούς απασχόλησης σε ιδρύματα και φορείς, προγράμματα εργασιακής εμπειρίας και δράσεις κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Η ανάγκη, λοιπόν, της κοινωνικής χειραφέτησης των ομάδων που πλήττονται από τη φτώχεια σε συνδυασμό με την επανένταξη τους στην αγορά εργασίας είναι ζητήματα κεντρικά στον άξονα αυτό για τα οποία η παράλληλη ενδυνάμωση των δικτύων ενημέρωσης και αλληλεπίδρασης των εμπλεκόμενων φορέων κρίνεται σημαντική. Αυτή μπορεί να επιτευχθεί στα πλαίσια του άξονα μέσα από μια πολυεπίπεδη συνέργια μεταξύ των ΟΑΕΔ, των γραφείων διασύνδεσης των ΑΕΙ-ΑΤΕΙ και των ΚΕΠ, περιφερειακά, με στόχο τη βελτίωση της ενημέρωσης και της προσβασιμότητας στην απασχόληση. Ο στόχος αυτός είναι εξαιρετικά σημαντικός δεδομένου ότι η άγνοια για επαγγελματικές ή επιχειρηματικές φύσεως ευκαιρίες υπάρχει και είναι σημαντικό να εξασφαλισθούν ειδικά στο επίπεδο της επιχειρηματικότητας, πόσο μάλλον εκείνης που προσδιορίζεται ως κοινωνική. Αυτό, μεταξύ άλλων, προϋποθέτει την ανάπτυξη δομών κοινωνικής οικονομίας προκειμένου να ενισχυθούν οι υπάρχουσες δομές (π.χ. συνεταιρισμοί), να εκσυγχρονιστούν και να αναζητηθούν άλλα πεδία δράσεις κυρίως για γυναίκες, μετανάστες/στρίες, Ρομά και άλλες ομάδες που είναι αποκλεισμένες από την αγορά εργασίας. Αυτός ο άξονας, τέλος, φιλοδοξεί στο πεδίο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας με στοχευμένες δράσεις τη βελτίωση των δράσεων επιχειρηματικής συμβουλευτικής, την ενίσχυση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης, της

ανάπτυξης εκκολαπτηρίων επιχειρηματικής ιδέας, της παροχής κινήτρων για παραγωγή νέων/καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών σε τομείς όπου η περιφέρεια διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Άξονας Προτεραιότητας 5 «Επιμόρφωση και Δια Βίου Μάθηση»

Σημαντικό στοιχείο του άξονα είναι η ανάγκη για συνέπεια με τους στόχους της Στρατηγικής Ευρώπη 2020, ώστε το ποσοστό των μαθητών που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο να είναι μικρότερο από 10% και εκείνων που έχουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τουλάχιστον 40% στα άτομα ηλικίας 30-34 ετών. Όσον αφορά το στόχο αυτό της Ευρώπης για το 2020, ο άξονας επεκτείνεται και σε άλλες δράσεις στοχεύοντας στη βελτίωση και ανάπτυξη των δομών δια βίου μάθησης με ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση ενηλίκων, την προώθηση των οριζόντιων δεξιοτήτων και τις δομές επιμόρφωσης / κατάρτισης. Η ταυτόχρονη στοχοθέτηση του άξονα στους ενήλικες και στις νεότερες ηλικίες αιτιολογείται από το γεγονός ότι η κρίση έχει πλήξει πολυεπίπεδα τις κοινωνικές ομάδες, αλλά και το ότι διαπιστώνεται πλέον σε υποσυστήματα του κοινωνικού περιγύρου όπως τα σχολεία. Ο άξονας βρίσκεται σε απόλυτη συσχέτιση και με το Θεματικό Στόχο 10 που αφορά στην εκπαίδευση και δια βίου μάθηση, εντούτοις διαφοροποιείται δεδομένου ότι εντάσσεται στο πλαίσιο μιας ευρύτερης στόχευσης για την καταπολέμηση της φτώχειας.

Ο αναλφαριθμητισμός, η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, το χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων αποτελούν παράγοντες που αυξάνουν τα εμπόδια ενός ατόμου που έρχεται αντιμέτωπο με τη φτώχεια, ενώ ταυτόχρονα δημιουργούν εμπόδια στην εξελικτική πορεία μιας κοινωνίας. Το επίπεδο εκπαίδευσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων, επίσης, συνδέεται άμεσα με τις ανισότητες στην κατανομή του εισοδήματος και την πιθανότητα αντιμετώπισης του φαινομένου της φτώχειας από τα νοικοκυριά, καθώς επηρεάζει άμεσα τις παραγωγικές δυνατότητες των ατόμων, τις αμοιβές που μπορούν να εξασφαλίσουν στην αγορά εργασίας και το επίπεδο ευημερίας τους. Όσον αφορά τώρα το εκπαιδευτικό επίπεδο που διαπιστώνεται στη περιφέρεια για το 2012, αυτό είναι το τρίτο χαμηλότερο στις περιφερειακές ενότητες της Ελλάδας (17,6%) για τις ηλικίες 25-64 (Eurostat Regional Statistics). Αυτό, επίσης, διαπιστώνεται και στις ηλικίες 30-34 όπου η περιφέρεια παρά το ότι αυξάνει σταδιακά το ποσοστό της από το 2009 μέχρι το 2012 παραμένει τρίτη από το τέλος με ποσοστό 20,1%, τη στιγμή που ο μέσος όρος της χώρας είναι 30,9% και ο στόχος για την Ευρώπη το 2020 είναι το 40%. Η απόκλιση αυτή περίπου στο 100% καθιστά τον άξονα αυτό της στρατηγικής νευραλγικό και άμεσα διασυνδεδεμένο με τη φτώχεια (Eurostat Regional Statistics). Το ποσοστό, επίσης, της σχολικής διαρροής είναι αρκετά πάνω από το μέσο όρο της Ελλάδας (11,4%) για το 2012,

αφού η Πελοπόννησος καταγράφει το 2012 επίπεδο σχολικής διαρροής στο 15,4%, το οποίο είναι σημαντικό σε σύγκριση με άλλων περιφερειών (Eurostat Regional Statistics).

Ο άξονας στοχεύει στην άμβλυση του φαύλου κύκλου ανάμεσα στη φτώχεια και στη σχολική διαρροή, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, τις περιορισμένες δεξιότητες. Χαρακτηριστικό είναι για παράδειγμα το γεγονός ότι ένας από τους βασικούς λόγους για τη σχολική διαρροή είναι η εξασφάλιση πρόσθετου εισοδήματος στην οικογένεια. Επιπλέον, η περαιτέρω εξειδίκευση του άξονα δίνει έμφαση στην ανάπτυξη παρεμβάσεων επιμόρφωσης και υποστήριξης της ένταξης των ατόμων με γλωσσικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες είτε πρόκειται για ενήλικες είτε για παιδιά.

Άξονας Προτεραιότητας 6 **«Εξάλειψη στερεοτύπων, διακρίσεων και κοινωνικού αποκλεισμού»**

Τα στοιχεία της πολυπολιτισμικότητας και της ισότητας αποτελούν κεντρικά ζητήματα πολιτικής που αναμφισβήτητα επηρεάζουν και τις δράσεις αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Η αντιμετώπιση των κοινωνικών προκαταλήψεων, η ξενοφοβία και ο ρατσισμός αποτελούν πεδία όπου ο άξονας αυτός μέσα από στοχευμένες δράσεις σκοπεύει να αντιμετωπίσει. Η προσέγγιση των ζητημάτων αυτών είναι σύνθετη και πολυεπίπεδη και σχετίζεται άμεσα με την κοινοποίηση του ζητήματος μέσα από δράσεις πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και δικτύωσης. Η κοινωνική μάλιστα προκατάληψη για πολλές κοινωνικές ομάδες που ταυτόχρονα διαβιούν στα όρια της φτώχειας προϋπήρχε της κρίσης και τους έπληττε με διαφορετικό τρόπο. Οι μετανάστες, οι Ρομά αλλά και τα ΑμεΑ, οι γυναίκες και άλλες ευπαθείς κοινωνικές ομάδες εμφανίζονται, διαχρονικά, ως 'θύματα' του κοινωνικού ρατσισμού, του στιγματισμού και της ανισότητας. Ο άξονας αυτός βρίσκεται σε άμεση συσχέτιση με τις οριζόντιες πολιτικές της νέας προγραμματικής περιόδου και έχει ως κεντρικό στόχο την υποστήριξη των πολιτικών κατά των διακρίσεων σε όλους τους κοινωνικούς και εργασιακούς χώρους, την ανταλλαγή εμπειριών και καλής πρακτικής για θέματα καταπολέμησης των διακρίσεων και προώθησης της ισότητας, που ενδεχομένως να μπορούσαν να εφαρμοστούν περιφερειακά. Να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για ένα γενναίο και ουσιαστικό διάλογο στη τοπική κοινωνία εμπλέκοντας τους κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς στην προσπάθεια καταπολέμησης των διακρίσεων.

Η ανάπτυξη, λοιπόν, συγκεκριμένης στρατηγικής αντιμετώπισης και διάχυσης του ζητήματος της ισότητας και της αλληλεγγύης στη Περιφέρεια Πελοποννήσου αποτελεί κεντρικό στοιχείο του άξονα αυτού αλλά και της συνολικής στρατηγικής. Η αντιμετώπιση του ζητήματος θα λάβει χώρα θεσμικά και πολιτικά. Η αντιμετώπιση της μισαλλοδοξίας και του ρατσισμού βασίζονται στο πνεύμα της ισότητας και της αλληλεγγύης μεταξύ των κοινωνικών ομάδων και των πολιτών, δεδομένου ότι η φτώχεια και η πολυδιάστατη εξέλιξη της δεν κάνει διακρίσεις. Στόχος του άξονα, λοιπόν, είναι να

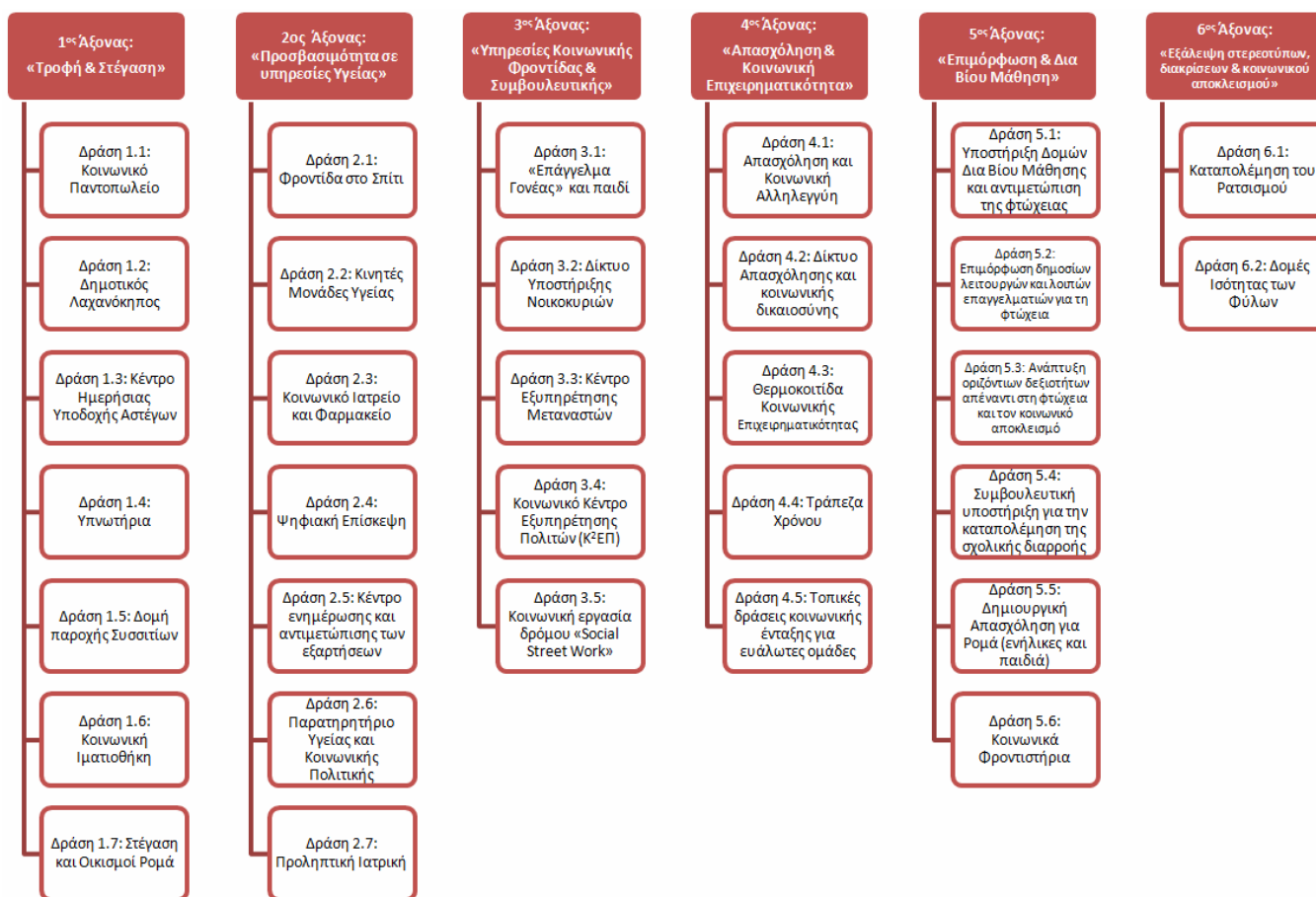
διευκολυνθεί το πλαίσιο της αλληλοκατανόησης, του σεβασμού, της αποδοχής της διαφορετικότητας και της εξάλειψης των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων, η ομαλή προσαρμογή των κοινωνικών ομάδων που πλήττονται από τη φτώχεια από το σχολείο, τις κοινότητες μέχρι και την ευρύτερη γεωγραφική περιοχή της περιφέρειας. Η ενημέρωση για το ζήτημα, η ανάπτυξη θεσμικών εργαλείων όπως η στρατηγική για την ισότητα στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης, η ενίσχυση δομών και θεσμών κρίνεται νευραλγικής σημασίας στο πλαίσιο δράσης του άξονα. Αυτό που έχει, επίσης, σημασία για τον άξονα είναι η διασύνδεση του ζητούμενο της ισότητας και της αντιμετώπισης του ρατσισμού μέσα στις εκπαιδευτικές μονάδες προκειμένου το φαινόμενο να αντιμετωπιστεί στον ιδιαίτερα ευαίσθητο χώρο του σχολείου.

Κεφάλαιο 5

Σχέδιο Δράσης

Η στρατηγική της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την καταπολέμηση της φτώχειας και την εμβάθυνση της κοινωνικής συνοχής εφαρμόζεται στην πράξη μέσα από ένα συνεκτικό πλαίσιο δραστηριοτήτων και παρεμβάσεων, οι οποίες εξειδικεύουν την τιθέμενη στοχοθεσία ακολουθώντας τη βασική δομή των έξι προτεραιοτήτων που έχουν προσδιοριστεί.

Οι περιγραφές που ακολουθούν στοχεύουν στη σκιαγράφηση των κατηγοριών παρεμβάσεων που συνάδουν με την τιθέμενη στρατηγική και προωθούν τους ειδικούς στόχους που ορίζονται. Υπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της Περιφέρειας Πελοποννήσου αλλά κυρίως των πιθανών Δικαιούχων να εξειδικεύσουν περαιτέρω και να παρουσιάσουν παρεμβάσεις με ακόμα πιο στοχευμένο και λεπτομερές περιεχόμενο. Σημειώνεται επίσης ότι οριζόντιες παρεμβάσεις που αφορούν τις ενέργειες δημοσιότητας, πληροφόρησης και δικτύωσης, δεν αναλύονται διακριτά, αλλά αποτελούν αναπόσπαστο μέρος όλων των παρεμβάσεων, ως εκ τούτου θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται υποχρεωτικά σε κάθε επιμέρους σχεδιασμό από όλους τους δικαιούχους.

5.1 Άξονας Προτεραιότητας 1 «Τροφή & Στέγαση»

Δράση 1.1: Κοινωνικό Παντοπωλείο

Σκοπός – Περιγραφή: Το κοινωνικό παντοπωλείο αποτελεί ήδη μία πολύ σημαντική πρωτοβουλία που έχει αναληφθεί από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) τόσο κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης όσο και πριν από αυτή. Σε θεσμικό επίπεδο με το άρθρο 2, του Ν. 4071/2012 κατοχυρώνεται στα κοινωνικά παντοπωλεία το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους και αποτελούν ένα πυρήνα κοινωνικής πολιτικής και αλληλεγγύης στη τοπική κοινωνία. Ο εθελοντισμός σε συνδυασμό με την κοινωνική προσφορά αποτελούν τα βασικά συστατικά της δράσης αυτής, προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο κοινωνικός αποκλεισμός και η φτώχεια στη περιφέρεια. Η καταπολέμηση της φτώχειας και της εξασφάλισης αξιοπρεπούς διαβίωσης αποτελεί ένα διαχρονικό ζήτημα προς επίλυση, το οποίο κατά τη διάρκεια της κρίσης έχει γίνει εξαιρετικά σημαντικό στο επίπεδο της εξασφάλισης τροφής για πολλές οικογένειες. Το Κοινωνικό Παντοπωλείο ως γενική δράση στοχεύει στην παροχή ενός καλαθιού βασικών προϊόντων σίτισης και διατροφής σε οικογένειες και νοικοκυριά τα οποία διαβιούν στα όρια της φτώχειας.

Ομάδες Στόχοι: Νοικοκυριά στα όρια της φτώχειας, Άνεργοι/ες, Μετανάστες/στρίες, ΑμεΑ, Ρομά, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ενέργειες: Το κοινωνικό παντοπωλείο απευθύνεται σε όσους έχουν ανάγκη και διαβιούν στα όρια της φτώχειας ενώ παρέχει προϊόντα διατροφής (π.χ. γάλα, ρύζι, ζυμαρικά, αλεύρι, ελαιόλαδο, ζάχαρη, καφέ, παιδικές κρέμες, παξιμάδια, φρυγανιές, μπισκότα). Διατίθενται, επίσης, είδη γενικής και ατομικής υγιεινής (π.χ. απορρυπαντικά, σαμπουάν, χλωρίνη, σκούπες, πάνες για μωρά). Άλλες ενέργειες μεταξύ των βασικών είναι η παροχή μεταχειρισμένων προϊόντων σε καλή κατάσταση (ένδυσης/υπόδησης), σε σχολικά είδη (π.χ. βιβλία, τετράδια) ή και είδη σπιτιού (π.χ. ηλεκτρικές συσκευές).

Το πεδίο των ενεργειών εμπλουτίζεται μέσα από πιθανές στρατηγικές συνέργιες με τον ιδιωτικό τομέα και τις ΜΚΟ που επιθυμούν να συνεισφέρουν στην αντιμετώπιση της φτώχειας. Η εξέλιξη του κοινωνικού παντοπωλείου σε κοινωνική επιχείρηση είναι μια ενέργεια που προτείνεται αφού πραγματοποιείται ήδη σε κάποιους ΟΤΑ με στόχο την αντιμετώπιση της φτώχειας συντεταγμένα με παράλληλη εμπορική δράση και ενδυνάμωση στις ομάδες στόχου. Τα κοινωνικά παντοπωλεία στη μορφή αυτή διαθέτουν προς πώληση κλασσικά καταναλωτικά προϊόντα του εμπορίου, δίνουν έμφαση στη προώθηση τοπικών προϊόντων και προσελκύουν κλασσικούς καταναλωτές. Μέσα από την εμπορική αυτή δραστηριότητα για το Κοινωνικό Παντοπωλείο το περιθώριο κέρδους

μετακυλύετε στη λειτουργία του θεσμού με στόχο την αύξηση του αριθμού των ατόμων και νοικοκυριών που απειλείται από τη φτώχεια.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η ανάπτυξη της αλληλεγγύης και η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, προκειμένου οι ωφελούμενες κοινωνικές ομάδες από τη δράση να είναι σε θέση να ανεξαρτητοποιηθούν και να επανενταχθούν ισότιμα στη κοινωνία και την αγορά εργασίας. Το αποτέλεσμα, επίσης, της συμμετοχής και του εθελοντισμού σε επίπεδο επιχειρήσεων αλλά και καταναλωτή στοχεύει στη καλλιέργεια της έννοιας της κοινωνικής ευθύνης. Στο επίπεδο των επιχειρήσεων με προσφορές σε είδος ή πόρους και στο επίπεδο του καταναλωτή μέσα από τη ταυτόχρονη τόνωση της ιδιότητας του πολίτη όπου η αγορά αποτελεί ταυτόχρονα συνεισφορά με κοινωφελή σκοπό.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α και β βαθμού, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (στη δεύτερη ενέργεια).

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 3.000.000 €

Δράση 1.2: Δημοτικοί Λαχανόκηποι

Σκοπός – Περιγραφή: Οι δημοτικοί λαχανόκηποι αποτελούν ακόμα μία σημαντική δράση για την αντιμετώπιση της φτώχειας, του κοινωνικού και επαγγελματικού αποκλεισμού που εντοπίζεται στην ελληνική επικράτεια. Οι δημοτικοί λαχανόκηποι ουσιαστικά αποτελούν μία συνέργια μεταξύ των Δήμων και της Κοινωνίας των Πολιτών, με ειδική αναφορά στις κοινωνικές ομάδες που πλήττονται από τη φτώχεια. Συγκεκριμένα οι Δήμοι παραχωρούν δημόσια γη της ιδιοκτησίας τους για ένα χρονικό διάστημα σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Η εκμετάλλευση της γης γίνεται προκειμένου οι επωφελούμενοι να αξιοποιηθούν στο πρωτογενή τομέα της οικονομίας, ενώ η παραγωγή λαμβάνει χώρα σε συγκεκριμένες υποδομές, με υλικοτεχνική υποστήριξη και συμβουλευτική (π.χ. γεωπόνος). Τα προϊόντα της δράσης κατευθύνονται στη κάλυψη αναγκών των καλλιεργητών και κατά 10% σε κοινωφελείς δραστηριότητες (π.χ. κοινωνικό παντοπωλείο, συσσίτια).

Ομάδες Στόχοι: Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, Άνεργοι/ες.

Ενέργειες: Η παροχή αγροτεμαχίου ανά δικαιούχο (περίπου 50-100 m²) ή ανά διαθέσιμη καλλιεργήσιμη έκταση με παροχή υλικοτεχνικής υποστήριξης όπως εργαλεία, νερό για πότισμα ή υλικό για λίπανση. Επιπρόσθετα, σημαντική είναι η καθοδήγηση και η συμβουλευτική μέσα από τη παρουσία γεωπόνων και άλλων ειδικών σε επίπεδο βιολογικής καλλιέργειας, υγιεινής διατροφής και

κοινωνικής αλληλεγγύης. Η διανομή της καλλιέργειας κατά 10% αποτελεί, επίσης, σημαντική ενέργεια αφού προορίζεται για κάλυψη τόσο των προσωπικών αναγκών όσο και των κοινωνικών στα παντοπωλεία ή τα συσσίτια.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Είναι η επανένταξη των κοινωνικά ευπαθών ομάδων στη κοινωνία και τη παραγωγική διαδικασία, η δια βίου μάθηση και κατάρτιση σε ζητήματα του πρωτογενή τομέα γενικά και του αγροτο-διατροφικού ειδικότερα με στόχο τη δημιουργική και ανεξάρτητη πρωτοβουλία από τις ομάδες στόχου.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, Κοινωφελή Ιδρύματα.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 500.000 €

Δράση 1.3: Κέντρο Ημερήσιας Υποδοχής Αστεγών

Σκοπός – Περιγραφή: Το κέντρο ημερήσιας υποδοχής αστεγών αποτελεί ένα μέρος αλληλεγγύης που λειτουργεί συνήθως 12 ώρες την ημέρα, επτά ημέρες την εβδομάδα και του οποίου οι εγκαταστάσεις και ο χώρος είναι μισθωμένος από το Δήμο ή από κοινωφελείς οργανισμούς. Ο σκοπός και η λειτουργία του βασίζεται στην αλληλεγγύη των αστεγών μέσα από τη κάλυψη βασικών τους αναγκών (π.χ. υγιεινή) που αντιμετωπίζουν καθημερινά οι άνθρωποι αυτοί. Η δράση λειτουργεί συμπληρωματικά σε άλλες δράσεις για την ανάπτυξη κοινωνικών δομών.

Ομάδες Στόχοι: Άστεγοι/ες, Μέλη νοικοκυριών που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας, λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες που αντιμετωπίζουν σημαντική αδυναμία κάλυψης βασικών αναγκών.

Ενέργειες: Η παροχή υποδομών και υπηρεσιών νευραλγικές ξεκινώντας από τη προσωπική υγιεινή των ατόμων μέχρι τη παροχή ροφήματος και άλλων σημαντικών υπηρεσιών όπως η παροχή πρωτοβάθμιας υπηρεσίας υγείας και υποστήριξης. Οι ενέργειες στο Κέντρο έχουν, επίσης, ως στόχο τη φυσική και ψυχική υγεία του ατόμου με υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η ανακούφιση και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των ανθρώπων που έχουν πληγεί από τη φτώχεια, είναι άστεγοι και δεν έχουν την δυνατότητα πρόσβασης σε υπηρεσίες υγιεινής, φροντίδας και υποστήριξης. Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και της περιθωριοποίησης σε πρωτοβάθμιο επίπεδο.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, Κοινωφελή ιδρύματα.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 3.000.000 €

Δράση 1.4: Υπνωτήρια

Σκοπός – Περιγραφή: Ο σκοπός και η σύσταση του υπνωτηρίου συνδέονται άμεσα με το αναπτυσσόμενο φαινόμενο των αστέγων στην ελληνική κοινωνία και ειδικά στα αστικά κέντρα. Οι επιπτώσεις της κρίσης και στον αριθμό των αστέγων ανάδειξαν τα υπνωτήρια σε επίπεδο Δήμου ως ένα πρώτο βήμα στην παροχή στέγασης και ενός χώρου διαμονής. Η δράση αυτή αλληλοσυμπληρώνεται με τα κέντρα ημερήσιας υποδοχής αστέγων, την τράπεζα χρόνου ή τα κοινωνικά παντοπωλεία μέσα από ένα δίκτυο κοινωνικής πολιτικής περιφερειακού ή τοπικού χαρακτήρα.

Ομάδες Στόχοι: Άστεγοι/ες, Μέλη νοικοκυριών που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας και αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα στέγασης.

Ενέργειες: Η παροχή ενός ειδικά διαμορφωμένου χώρου στέγασης (για 50-100 άτομα) διαφοροποιημένου ανά φύλου ή αναγκών, όπως στη περίπτωση της άστεγης οικογένειας. Εκτός της στέγασης παρέχονται υπηρεσίες σίτισης (π.χ. ημερήσια μερίδα), καθαριότητας και υγιεινής (ντουζιέρες, τουαλέτες ανδρών και γυναικών, είδη ατομικής υγιεινής, κλινοσκεπάσματα, πλυντήρια) κοινόχρηστος χώρος (π.χ. καφέ, ψυχαγωγία), ρούχα και υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, η ένταξη της δράσης σε ένα δίκτυο αλληλεγγύης με την εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα στην αντιμετώπιση του φαινομένου. Η παροχή στέγης σε ανθρώπους που το έχουν ανάγκη προκειμένου να αποκτήσουν την ευκαιρία επανένταξης του στην αγορά εργασίας και τη κοινωνία.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, Κοινωφελή ιδρύματα.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 2.500.000 €

Δράση 1.5: Δομή παροχής Συσσιτίων

Σκοπός – Περιγραφή: Ο σκοπός της δράσης αυτής είναι η παροχή συσσιτίου και η κάλυψη των αναγκών τροφής σε άτομα ή κοινωνικές ομάδες που είναι φτωχοί και δεν μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες αυτές. Η δράση αλληλοσυμπληρώνεται με τα κέντρα ημερήσιας υποδοχής αστέγων, τα υπνωτήρια, τη τράπεζα χρόνου ή τα κοινωνικά παντοπωλεία μέσα από ένα δίκτυο κοινωνικής πολιτικής περιφερειακού και τοπικού χαρακτήρα.

Ομάδες Στόχοι: Άστεγοι/ες, Μέλη νοικοκυριών που διαβιούν κοντά ή κάτω από το όριο της φτώχειας, μαθητές/τριες.

Ενέργειες: Η παροχή συσσιτίου σε ημερήσια βάση (π.χ. 1000 μερίδες) προκειμένου να εξασφαλίζεται η σίτιση ανθρώπων και νοικοκυριών που έχουν ανάγκη από τροφή, μέσα από δράσεις κοινωνικής κουζίνας και συνεργιών με εθελοντές ή οργανώσεις πολιτών. Οι ενέργειες στη δράση αυτή διακρίνονται κυρίως σε τρεις όπως: η παροχή γεύματος στο χώρο του συσσιτίου, η κατ' οίκον αποστολή γεύματος σε άτομα που δεν δύναται να βρίσκονται στο χώρο διανομής και σε σχολεία για τους μαθητές εκείνους που έχουν ανάγκη.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και η αντιμετώπιση του υποσιτισμού πολυεπίπεδα στις ομάδες στόχου του έργου. Η συντεταγμένη κινητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών και η εμπλοκή της επιχειρηματικής κοινότητας στη δράση είτε με οικονομικούς πόρους είτε με υπηρεσίες. Η ανάπτυξη ενός κοινωνικού δικτύου προστασίας στη Περιφέρεια με πολυεπίπεδα χαρακτηριστικά.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Εκκλησία, Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, Κοινωφελή ιδρύματα, Κοινωνικές Επιχειρήσεις.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 2.000.000 €

Δράση 1.6: Κοινωνική Ιματιοθήκη

Σκοπός – Περιγραφή: Ο σκοπός της κοινωνικής ιματιοθήκης αναδεικνύει τη σημασία της επαναχρησιμοποίησης αντικειμένων που βρίσκονται σε καλή κατάσταση από πολίτες που απειλούνται καθημερινά από τη φτώχεια και δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες ένδυσης και υπόδησης. Η δράση αυτή έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει τις βασικές ανάγκες ανθρώπων στα όρια της φτώχειας, την ανάδειξη νέων ρόλων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη σύγχρονη

πραγματικότητα και την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και οικονομίας με σημεία διάθεσης και διασύνδεσης περιφερειακά.

Ομάδες Στόχοι: Άνεργοι/ες, Μετανάστες/στρίες, Νοικοκυριά σε κίνδυνο φτώχειας, Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ενέργειες: Η κοινωνική ιματιοθήκη βασίζεται σε τρεις ενέργειες: τη συλλογή, την επιλογή και τη διάθεση. Η συλλογή ως ενέργεια λαμβάνει χώρα είτε με απευθείας επαφή των ενδιαφερομένων με τα σημεία διάθεσης είτε με χώρους αποθήκευσης ειδικής σήμανσης που θα τοποθετούν οι ΟΤΑ (π.χ. κόκκινα κουτιά). Η δεύτερη ενέργεια είναι η επιλογή, η κατάταξη των ενδυμάτων-υποδημάτων, η απολύμανση τους και η μεταφορά τους στα σημεία διάθεσης. Η διάθεση θα γίνεται είτε από σημεία των ΟΤΑ για τους ανθρώπους που τα έχουν ανάγκη, είτε στα πλαίσια της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και επιχειρηματικότητας με την ένδειξη («second hand-δεύτερο χέρι») σε καταναλωτές που επιλέγουν τέτοια προϊόντα.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας ως ένα μέσο κάλυψης βασικών αναγκών στην ένδυση και υπόδηση. Η ανάδειξη μιας κοινωνικής επιχειρηματικότητας που θα αναδεικνύει κοινωνικά, εμπορικά και περιβαλλοντικά κριτήρια στη συνολική πορεία του προϊόντος και διάθεσης τους στην αγορά.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Κερδοσκοπικοί και Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, Κοινωφελή ιδρύματα.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 1.000.000 €

Δράση 1.7: Στέγαση και Οικισμοί Ρομά

Σκοπός – Περιγραφή: Ο σκοπός της συγκεκριμένης δράσης είναι η αντιμετώπιση της φτώχειας στους κατοίκους της περιφέρειας που ανήκουν στη κοινωνική ομάδα των Ρομά και οι οποίοι αντιμετωπίζουν το διαχρονικό πρόβλημα της εξεύρεσης στέγης ή της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης στους καταυλισμούς της περιοχής. Η δράση αυτή θα εξασφαλίσει σε πρώτη φάση στέγη σε μέρος του πληθυσμού Ρομά που απειλείται από τη φτώχεια με θετικές επιπτώσεις σε ενηλίκους και κυρίως τα παιδιά. Η δράση αυτή σε δεύτερη φάση θα στοχεύει στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και των συνθηκών διαβίωσης με πρόσβαση σε υπηρεσίες και υποδομές ύδρευσης, θέρμανσης και ηλεκτροδότησης.

Ομάδες Στόχοι: Ρομά.

Ενέργειες: Η παροχή επιδοτήσεων μικρής έκτασης με βάση το παράδειγμα της εργατικής κατοικίας θα διατίθεται με μορφή άτοκης δανειοδότησης για την κάλυψη των αναγκών στέγασης. Η ενέργεια αυτή θα καλύψει την ανάγκη για μετακίνηση από τους καταυλισμούς σε διαμερίσματα. Η δεύτερη ενέργεια αφορά την ανάπτυξη υποδομών στέγασης, παροχής ύδρευσης και ηλεκτροδότησης για τους οικισμούς των Ρομά της περιφέρειας ως πρότυποι οικισμοί, μέσα από προγράμματα ενίσχυσης των ΟΤΑ στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και έργων.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η αντιμετώπιση των χαμηλών συνθηκών διαβίωσης των Ρομά, της παροχής στέγης με στόχο τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και τη καλύτερη ποιότητα ζωής που απειλείται από την έλλειψη στέγης και το φαινόμενο της αναπτυσσόμενης φτώχειας.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α και β βαθμού.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 3.000.000 €

5.2 Άξονας Προτεραιότητας 2 «Προσβασιμότητα σε υπηρεσίες Υγείας»

Δράση 2.1: Φροντίδα στο Σπίτι

Σκοπός – Περιγραφή: Τα προγράμματα κατ' οίκον φροντίδας αποτελούν μια διαχρονική και καινοτόμα δράση κοινωνικής πρόνοιας στην ελληνική επικράτεια που στόχο έχει τη πρόληψη, τη περίθαλψη και την ιατροφαρμακευτική φροντίδα σε ευαίσθητες και εκτεθειμένες στην κρίση κοινωνικές ομάδες. Η συγκεκριμένη παρέμβαση ως εργαλείο κοινωνικής πρόνοιας και υγειονομικής φροντίδας αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για τους Δήμους και τις τοπικές κοινωνίες και μπορεί να αποτελέσει τη βάση ανάπτυξης της δράσης με ειδική αναφορά στα νοικοκυριά με ηλικιωμένους, ΑμεΑ αλλά και γενικότερα τους πολίτες που δύναται να συμπεριληφθούν στη δράση αυτή.

Ομάδες Στόχοι: Νοικοκυριά με ηλικιωμένους, ΑμεΑ, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες που είναι αποκλεισμένες από υπηρεσίες φροντίδας.

Ενέργειες: Το πρόγραμμα «Φροντίδα στο Σπίτι» απευθύνεται σε άτομα της τρίτης ηλικίας που δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως, άτομα με αναπηρίες ή ειδικά προβλήματα με προτεραιότητα εκείνων που ζουν μόνοι τους, που δεν έχουν την πλήρη φροντίδα της οικογένειας ή που το εισόδημά τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Το πρόγραμμα παρέχει, επίσης, συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη, νοσηλευτική φροντίδα, οικογενειακή βοήθεια και συντροφιά. Συγκεκριμένα οι ενέργειες που προβλέπονται για τη συγκεκριμένη δράση με βάση και το κεντρικό σχεδιασμό είναι τρεις και είναι η α) «Κατ' οίκον Φροντίδα Συνταξιούχων», η β) «Κατ' οίκον Κοινωνική Φροντίδα» και η γ) «Κατ' οίκον Νοσηλεία», η δ) «Υπηρεσίες Μετανοσοκομειακής Φροντίδας» και ε) «Παροχή ανακουφιστικής και παρηγορητικής φροντίδας».

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η παροχή υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης σε ομάδες πληθυσμού που το έχουν ανάγκη και δεν έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε μονάδες υγείας λόγω προβλημάτων κίνησης. Η αποτελεσματική και ισότιμη πρόσβαση στο αγαθό της υγείας για όλους τους πολίτες ισότιμα και η αξιοποίηση του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού της αγοράς εργασίας στην υπηρεσία αυτή.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοιν.Σ.Επ. Κοινωνική φροντίδας.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 7.000.000 €

Δράση 2.2: Κινητές Μονάδες Υγείας

Σκοπός – Περιγραφή: Οι Κινητές Μονάδες Υγείας αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο που επιλύει κάθετα και οριζόντια το ζήτημα της προσβασιμότητας σε υπηρεσίες υγείας και πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης. Η εμπειρία έχει δείξει ότι οι κινητές μονάδες υγείας αποτελούν σημαντικό εργαλείο με βιώσιμο κόστος που στο επίπεδο της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, τόσο σε αστικά κέντρα όσο και εκείνα της υπαίθρου, είναι πολύ σημαντική. Η εξειδίκευση ανά ειδικότητες μάλιστα των κινητών μονάδων υγείας καθιστά δυνατή την παράλληλα και συμπληρωματική λειτουργία τους με τα περιφερειακά ιατρεία ή τα κέντρα υγείας με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και την αποσυμφόρηση του ΕΣΥ κεντρικά, μέσα από την ουσιαστική εφαρμογή της προληπτικής ιατρικής και της πρόγνωσης. Η δράση αυτή είναι ιδιαίτερη χρήσιμη για κατοικημένες περιοχές με αντικειμενικά χαμηλή προσβασιμότητα σε μονάδες υγείας όπως της υπαίθρου ειδικά στις ορεινές και ημιορεινές της περιφέρειας, αλλά και για κατοίκους που στερούνται του δικαιώματος πρόσβασης σε μονάδες υγείας του ΕΣΥ.

Ομάδες Στόχοι: Νοικοκυριά που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό, ΑμεΑ, Μετανάστες/στρίες, Ρομά, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες ειδικότερα σε απομακρυσμένες περιοχές.

Ενέργειες: Το πρόγραμμα της Κινητής Μονάδας ουσιαστικά στοχεύει στην εμπέδωση της προληπτικής ιατρικής και της παροχής υγειονομικής υπηρεσίας-πρόνοιας απευθείας στη κοινωνία αλλά και τις περιοχές όπου διαπιστώνεται η ανάγκη για υπηρεσίες υγείας λόγω της περιορισμένης προσβασιμότητας. Οι ενέργειες που διακρίνονται σημαντικές και βασίζονται στη πρότερη γνώση και εμπειρία είναι η Κινητή Μονάδα Μαστογράφου που απευθύνεται στο γυναικείο πληθυσμό και τη πρόληψη στο καρκίνου του μαστού. Η δεύτερη ενέργεια αφορά τη Κινητή Μονάδα Γενικής Ιατρικής, η οποία αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για περιοχές όπου η προσβασιμότητα σε υγειονομικές μονάδες είναι δύσκολη λόγω αδυναμίας πρόσβασης, λόγω έλλειψης δομών υγείας ή λόγω έλλειψης δικαιωμάτων υγειονομικής περίθαλψης. Η τρίτη ενέργεια αφορά τη Κινητή Μονάδα Στοματικής Υγιεινής όπου παρέχονται διαγνωστικές εξετάσεις στοματικής υγιεινής και καθαρισμός οδοντοστοιχίας προκειμένου να διαπιστωθούν τυχόν παθήσεις σε ανθρώπους με χαμηλή προσβασιμότητα στις υγειονομικές αυτές υπηρεσίες. Η τέταρτη ενέργεια αφορά τη Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας που αφορούν τις υγειονομικές υπηρεσίες και εκείνες της κοινωνικής πρόνοιας από ψυχιάτρους, ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς, με κύριο στόχο την υποστήριξη και ενδυνάμωση των κοινωνικών ομάδων που πάσχουν αλλά δεν έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε τέτοιες υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής υποστήριξης λόγω της φτώχειας ή του κόστους.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η παροχή υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης σε ομάδες πληθυσμού που το έχουν ανάγκη και δεν έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε μονάδες υγείας και εξειδικευμένες υπηρεσίες. Η αποτελεσματική και ισότιμη πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας για όλους τους πολίτες και η αξιοποίηση του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού της αγοράς εργασίας στην υπηρεσία αυτή.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 2.000.000 €

Δράση 2.3: Κοινωνικό Ιατρείο και Φαρμακείο

Σκοπός – Περιγραφή: Το Κοινωνικό Ιατρείο και το Κοινωνικό Φαρμακείο αποτελούν δύο δράσεις που έχουν προκύψει κατά τη διάρκεια της κρίσης στην Ελλάδα σε αξιοσημείωτο βαθμό και καταδεικνύουν το φαινόμενο της κοινωνίας των πολιτών, της αυτό-οργάνωσης και της

πρωτοβουλίας από τα κάτω προς τα πάνω. Ο σκοπός της συνολικής δράσης είναι η ενίσχυση των υπάρχουσών δομών υγείας με στόχο την αντιμετώπιση της κρίσης και των επιπτώσεων της στη δημόσια υγεία από τη φτώχεια και την απορρύθμιση του κράτους πρόνοιας. Οι αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης έχουν αναδείξει τη δράση αυτή ως σημαντική στο πεδίο της προληπτικής ιατρικής και της παροχής πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης στις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού και ειδικά εκείνες που στερούνται το δικαίωμα πρόσβασης στο Εθνικό Σύστημα Υγείας.

Ομάδες Στόχοι: Νοικοκυριά που διαβιούν κοντά ή κάτω από το όριο της φτώχειας, ΑμεΑ, Μετανάστες/στρίες, Ρομά, Ανασφάλιστοι/ες, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες που αδυνατούν να εξυπηρετηθούν από το δημόσιο σύστημα υγείας.

Ενέργειες: Οι ενέργειες ουσιαστικά λαμβάνουν χώρα είτε μεμονωμένα είτε μεικτά. Η ενέργεια του κοινωνικού ιατρού παρέχει υγειονομικές υπηρεσίες και πρωτοβάθμια περίθαλψη σε άτομα που έχουν ανάγκη και αδυναμία πρόσβασης στο ΕΣΥ, είτε για λόγους απορρύθμισης της κοινωνικής πρόνοιας είτε γιατί δεν έχουν το δικαίωμα πρόσβασης. Η ενέργεια του κοινωνικού φαρμακείου αποτελεί μία ενέργεια βασισμένη στον εθελοντισμό και τη κοινωνία των πολιτών που λαμβάνει χώρα σε ένα οργανωμένο χώρο με επιστημονικό προσωπικό και με συνεισφορές σε υλικό και υπηρεσίες από φορείς και πολίτες σε άτομα που έχουν ανάγκη από φαρμακευτική αγωγή. Η ενέργεια, τέλος, του Health Voucher (κουπόνι υγείας) αποτελεί επί της ουσίας ένα κουπόνι υγείας που θα λειτουργεί επικουρικά στη κάλυψη των εξόδων νοσηλείας σε άπορα άτομα με σοβαρό πρόβλημα υγείας σε δευτεροβάθμιο ή τριτοβάθμιο επίπεδο υγειονομικής περίθαλψης.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η παροχή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και φαρμακευτικής αγωγής σε ομάδες πληθυσμού που το έχουν ανάγκη και δεν έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε μονάδες υγείας του ΕΣΥ, του ΕΟΠΠΥ και τα φαρμακεία. Η αποτελεσματική και ισότιμη πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας για όλους τους πολίτες και η αξιοποίηση του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού της αγοράς εργασίας στην υπηρεσία αυτή.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Κοιν.Σ.Επ. Κοινωνική φροντίδας.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 3.000.000 €

Δράση 2.4: Ψηφιακή Επίσκεψη

Σκοπός – Περιγραφή: Η ανάπτυξη νέων τεχνολογικών εφαρμογών βασισμένη στη ψηφιακή εποχή και τη χρήση ψηφιακών εργαλείων πληροφορικής στην υγειονομική περίθαλψη με στόχο την ενίσχυση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης που απαντάται σε περιφερειακά ιατρεία, κέντρα υγείας ή κινητές μονάδες. Ο σκοπός της δράσης είναι η άρση του κοινωνικού αποκλεισμού και της πρόσβασης σε ειδικές υπηρεσίες υγείας μέσα από τη χρήση της τηλεϊατρικής και τηλεδιάγνωσης προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αδυναμία πρόσβασης λόγω κόστους ή γεωγραφικής τοποθεσίας. Η ψηφιακή διάγνωση θα γίνεται παρουσία του ασθενή με το γιατρό στο ιατρικό κέντρο και του εξειδικευμένου ιατρού από κεντρικές νοσοκομειακές μονάδες της περιφέρειας ή της Ελλάδας.

Ομάδες Στόχοι: Σύνολο πληθυσμού με έμφαση στην εξυπηρέτηση ατόμων από απομακρυσμένες περιοχές και ευπαθών κοινωνικών ομάδων.

Ενέργειες: Η ανάπτυξη ενός δικτύου τηλεϊατρικής και τηλεδιάγνωσης βασίζεται σε ψηφιακά εργαλεία. Η ενέργεια στοχεύει στον εξοπλισμό ενδοεπικοινωνίας των περιφερειακών ιατρείων με κινητές μονάδες υγείας και νοσοκομεία όπου ανάλογα με τη περίπτωση θα προγραμματίζεται ραντεβού με τον εξειδικευμένο γιατρό και θα γίνεται ψηφιακή επίσκεψη. Σε υλικοτεχνική υποδομή απαιτείται ο ηλεκτρονικός γραμματισμός του χειριστή, μία ψηφιακή σύνδεση υψηλής ταχύτητας και ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η παροχή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης σε άτομα που με συγκεκριμένες ανάγκες περίθαλψης, διάγνωσης, φαρμακευτικής αγωγής και υπηρεσίας. Σε αυτές τις κοινωνικές ομάδες οι υπηρεσίες υγείας θα είναι εφικτές παρακάμπτοντας σε πρώτη φάση την απόσταση και τις δυσκολίες λόγω του οικονομικού κόστους ή της μεταφοράς.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 3.000.000 €

Δράση 2.5: Κέντρο ενημέρωσης και αντιμετώπισης των εξαρτήσεων

Σκοπός – Περιγραφή: Ο σκοπός της δράσης εδράζεται στην αντιμετώπιση του φαινόμενο της εξάρτησης των ατόμων από το αλκοόλ, το κάπνισμα, το τζόγο και τις ναρκωτικές ουσίες. Οι εξαρτήσεις αυτές αποτελούσαν σημαντική μάστιγα της ελληνικής κοινωνίας διαχρονικά ενώ στο περιβάλλον της κρίσης και της φτώχειας οι ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες είναι ακόμα πιο ευάλωτες.

Το φαινόμενο του εθισμού αφορά το τοπικό πληθυσμό συνολικά ενώ σε περιφερειακό επίπεδο η λειτουργία ενός κέντρου με ενημερωτικό χαρακτήρα, συντονισμένη ενημερωτική δομή από ειδικούς και με δυνατότητα ανάπτυξης δράσεων απεξάρτησης μέσα από συνέργιες με ειδικά κέντρα απεξάρτησης και υπηρεσίες είναι ιδιαιτέρως χρήσιμη.

Ομάδες Στόχοι: Σύνολο πληθυσμού με προτεραιότητα στην εξυπηρέτηση ατόμων που απειλούνται από τη φτώχεια και των κοινωνικό αποκλεισμό καθώς και λοιπών ευπαθών ομάδων.

Ενέργειες: Οι ενέργειες διακρίνονται σε τρεις διαφορετικές αναφορικά με το σκοπό του έργου. Η πρώτη ενέργεια αφορά τη δημιουργία ενός μόνιμου κέντρου-σταθμού που θα αποτελεί το σημείο αιχμής και στρατηγικής της επικοινωνίας του ζητήματος της αντιμετώπισης των εξαρτήσεων και της διαχείρισης των αιτημάτων. Η δεύτερη ενέργεια αφορά τη στελέχωση του από διοικητικό και επιστημονικό προσωπικό παρέχοντας υπηρεσίες υποστήριξης είτε με ομαδικές συνεδρίες είτε μέσω τηλεφωνικής γραμμής σε άτομα που έχουν ανάγκη ενημέρωση ή υποστήριξη. Η τρίτη ενέργεια αφορά την ανάπτυξη δικτύου συνεργιών και κέντρου διασύνδεσης με φορείς ή κέντρα αντιμετώπισης του εθισμού στην ελληνική επικράτεια ανάλογα με τη περίπτωση.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η συνολική αντιμετώπιση των εθισμών που διαπιστώνονται στην ελληνική κοινωνία και ειδικά στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες που πλήττονται από τη κρίση και τη φτώχεια. Οι δράσεις αυτές λαμβάνουν χώρα με κεντρικό στόχο την απαλοιφή του κοινωνικού αποκλεισμού και των αιτιών του όπως στη περίπτωση των εθισμών.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 1.000.000 €

Δράση 2.6: Παρατηρητήριο Υγείας και Κοινωνικής Πολιτικής

Σκοπός – Περιγραφή: Η ανάπτυξη ενός παρατηρητηρίου είναι σημαντική στο σχεδιασμό πολιτικής και κοινωνικής δράσης ειδικά στο πεδίο της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας. Η δράση αυτή έχει χαρακτηριστικά πρόληψης και αναπτύσσεται σε ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες μέσα από το πρίσμα των νέων κοινωνικών αναγκών της κρίσης. Η ανάπτυξη ενός τέτοιου μηχανισμού καταγραφής και παρακολούθησης θα επιτρέψει εκτός από την ανάδειξη των τάσεων και την αξιολόγηση των υπάρχουσών δράσεων ιατρικής. Αυτό προκειμένου να παραχθεί γνώση στο σχεδιασμό πολιτικής στη δημόσια υγεία περιφερειακά. Η δράση αυτή θα λειτουργεί σε συνεργασία με τη τοπική επιστημονική

και ακαδημαϊκή κοινότητα για την αξιοποίηση της γνώσης, θα προάγει τον εθελοντισμό μέσα από συνέργιες με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και θα κοινοποιεί στο πεδίο της δημόσιας υγείας τα επιστημονικά επιτεύγματα μέσα από το διαδίκτυο, συνέδρια, ημερίδες κ.ά.

Ομάδες Στόχοι: Τοπική Κοινωνία, επαγγελματίες στο χώρο της υγείας και κοινωνικής φροντίδας, λοιποί ενδιαφερόμενοι φορείς.

Ενέργειες: Οι ενέργειες θα βασίζονται σε δύο επίπεδα το διοικητικό και το κοινωνικό. Στο διοικητικό επίπεδο η ενέργεια της δράσης απαιτεί διοικητικό προσωπικό (τρία άτομα) σχετικό με διοικητική υποστήριξη και συμβουλευτική. Η ενέργεια στο διοικητικό πεδίο θα περιέχει τη καταγραφή των ιατρικών αναγκών και των τάσεων που διαπιστώνονται σε επίπεδο δημόσιας υγείας αλλά και τοπικών πρωτοβουλιών. Στο κοινωνικό επίπεδο η δράση θα περιλαμβάνει την ανάπτυξη δικτύου υγείας περιφερειακά με τα τοπικά ακαδημαϊκά ιδρύματα, προκειμένου η καταγραφή των αναγκών να είναι ενημερωμένη. Άλλη συνέργια είναι εκείνη με τη κοινωνία των πολιτών και τις ΜΚΟ με στόχο να διαπιστώνονται οι ανάγκες περιφερειακά, να υποστηρίζονται οι δράσεις επικοινωνιακά και να ενισχύεται ο εθελοντισμός (συμμετοχή, οικονομικοί πόροι, τεχνογνωσία).

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η καταγραφή των αναγκών σε πεδίο δημόσιας υγείας και υγειονομικής περίθαλψης προκειμένου να καταγράφεται ανά χρονικά διαστήματα, να υπάρχει συνεχής παρακολούθηση των αναγκών και να συμβάλει στο σχεδιασμό πολιτικής περιφερειακά. Η συντονισμένη παροχή υπηρεσιών ενημέρωσης, αναπαραγωγής της είδησης και της γνώσης στο θέμα της δημόσιας υγείας και των αναγκών μέσα από το καλύτερο συντονισμό των ενδιαφερομένων μερών, των εμπλεκόμενων φορέων και της κοινωνίας των πολιτών. Στις υπηρεσίες της αιρετής περιφέρειας θα δημιουργηθούν υπηρεσίες όπου οι εργαζόμενοι θα καταγράφουν και θα εξαγάγουν δεδομένα χρήσιμα για το σχεδιασμό πολιτικής της δημόσιας υγείας περιφερειακά. Αυτά τα στοιχεία θα συγκεντρώνονται από φορείς και υπηρεσίες μέσω διοικητικής πράξης, ενώ παράλληλα θα είναι εφικτή και η αξιοποίηση εξωτερικών συνεργατών για την εκπλήρωση των στόχων της δράσης αυτής.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης β βαθμού, Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, Υ.ΠΕ.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 1.000.000 €

Δράση 2.7: Προληπτική Ιατρική

Σκοπός – Περιγραφή: Η ανάπτυξη της δράσης αυτή ουσιαστικά βασίζεται στο πρωτόλειο ζήτημα της δημιουργίας δομών και δράσεων προληπτικής ιατρικής. Αυτή η δράση βασίζεται κατά κύριο λόγο στην αγωγή υγείας στους πολίτες με έμφαση και στις μικρότερες ηλικίες. Ο σκοπός της δράσης είναι η σύνθεση των πεδίων περιφερειακά μέσα από ένα κεντρικό σχεδιασμό και συνέργιες με τον επιστημονικό, εκπαιδευτικό, τουριστικό και αγροτοδιατροφικό κλάδο. Η προληπτική ιατρική κρίνεται ιδιαίτερως σημαντική αφού απαντά σε ζητήματα της κρίσης όπως η μείωση του κόστους των υγειονομικών υπηρεσιών σε μακροπρόθεσμο πλαίσιο μέσα από την ορθή εκπαίδευση, ενημέρωση, διατροφή και άσκηση.

Ομάδες Στόχοι: Σύνολο τοπικών κοινωνιών με προτεραιότητα σε άτομα που δεν έχουν πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες υγείας, στους Ρομά, σε γυναίκες και σε λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ενέργειες: Αυτή η δράση περιλαμβάνει σε πρώτη φάση το σχεδιασμό προληπτικής ιατρικής με βάση τις ιδιαιτερότητες της περιοχής και τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα. Η δεύτερη ενέργεια αφορά την διαμόρφωση αγωγής υγείας σε συνεργασία με τοπικούς φορείς που επιθυμούν να συμμετέχουν στη δράση επικουρικά. Το σημαντικό της ενέργειας αυτής είναι η διασύνδεση της ποιότητας ζωής και της υγείας του ατόμου με την άθληση ως ψυχαγωγία και διασκέδαση. Η τρίτη ενέργεια συνδέεται με τη διατροφή, την συνεργασία με τον αγροτοδιατροφικό τομέα και τη προώθηση των τοπικών προϊόντων στα πλαίσια του μεσογειακού προτύπου διατροφής, γεγονός που μπορεί να συνδυαστεί και με άλλες δράσεις (π.χ. δημοτικός λαχανόκηπος). Η τέταρτη ενέργεια είναι η τόνωση της προληπτικής ιατρικής, ενισχύοντας τη δυνατότητα πρόσβασης ειδικότερα του πληθυσμού που απειλείται από τη φτώχεια σε αντίστοιχες υπηρεσίες αλλά και καινοτόμες υποδομές (π.χ. ιαματικά λουτρά).

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Να αρχίσει η προληπτική ιατρική να είναι μέρος της πολιτικής ατζέντας στο πεδίο της δημόσιας υγείας ως δράση με συγκεκριμένο σχέδιο και στόχους. Να αναπτυχθεί η διασύνδεση της διατροφής και της άθλησης με το πεδίο της πρόληψης και της αντιμετώπισης των διαχρονικών ζητημάτων αναποτελεσματικότητας του ΕΣΥ. Η δράση αυτή ουσιαστικά συμβάλει θετικά στη δομή του περιφερειακού και τοπικού συστήματος υγείας.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινοφελείς Οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, Υ.ΠΕ.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 1.000.000 €

5.3 Άξονας Προτεραιότητας 3 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας & Συμβουλευτικής»

Δράση 3.1: «Επάγγελμα Γονέας» και παιδί

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή ουσιαστικά σχετίζεται με την ενίσχυση και διατήρηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της οικογένειας στην τοπική κοινωνία, η οποία συμβάλει σημαντικά στην εξέλιξη του ατόμου ήδη από τη παιδική ηλικία ως πρώτο κοινωνικό κύτταρο. Ο σκοπός της δράσης είναι η ανάπτυξη συμβουλευτικής και εκπαίδευσης στους γονείς σχετικά με την ιδιότητα του κηδεμόνα και του «επαγγέλματος» γονέα και στα δύο φύλα προκειμένου να αναζητηθούν και να κατανοηθούν οι σύνθετοι ρόλοι που προκύπτουν για τους γονείς, στο νέο κοινωνικό περιβάλλον της φτώχειας.

Ομάδες Στόχοι: Νοικοκυριά, ΑμεΑ, Μετανάστες, Ρομά, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ενέργειες: Οι ενέργειες της δράσης επικεντρώνονται σε διάφορα πεδία. Η ενημέρωση και η συμβουλευτική υποστήριξη περιλαμβάνει τα πεδία που σχετίζονται με την υπάρχουσα δράση στις «Σχολές Γονέων» και τις θεματικές όπως οικογένεια στη σύγχρονη εποχή, διαφυλικές σχέσεις, τρίτη ηλικία, συνεργασία εκπαιδευτικών-οικογένειας, ψυχολογική υποστήριξη, αγωγή υγείας ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, συμβουλευτική γονέων με παιδιά με αναπηρίες, στερεότυπα και διακρίσεις. Σημαντική ενέργεια, επίσης, κατά τη διάρκεια της δράσης είναι η επικοινωνία και η υλικοτεχνική υποστήριξη των υπάρχουσών δομών στη περιφέρεια προκειμένου. Η ανάπτυξη συνέργιας με τις σχολές γονέων και τους συλλόγους κηδεμόνων με ειδική αναφορά στη κρίση, την απειλή της φτώχειας και την έμφαση στα νοικοκυριά που απειλούνται από αυτή.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η γνώση, η υποστήριξη και συμβουλευτική μέσα από την αξιοποίηση δράσεων και θεσμών που ήδη υπάρχουν. Η συνέχεια των καλών πρακτικών επεκτείνοντας τη δραστηριότητα της συμβουλευτικής γονέων στους σχολικούς χώρους για την ορθή υποστήριξη των αρνητικών συνεπειών της φτώχειας στα παιδιά και τις οικογένειές τους. Η ανάπτυξη δράσεων διαρκούς προστασίας και ενδυνάμωσης των ανηλίκων προκειμένου να μη βιώσουν το κοινωνικό αποκλεισμό.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωφελείς Οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Φορείς κοινωνικής φροντίδας.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 2.000.000 €

Δράση 3.3: Δίκτυο Υποστήριξης Νοικοκυριών

Σκοπός – Περιγραφή: Το δίκτυο υποστήριξης νοικοκυριών ως δράση ουσιαστικά στοχεύει στην ανάπτυξη ενός μηχανισμού συμβουλευτικής υποστήριξης των νοικοκυριών, με προτεραιότητα εκείνα που απειλούνται από τη φτώχεια, τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά, τις μονογονεϊκές ή πολύτεκνες οικογένειες. Ο σκοπός του συγκεκριμένου δικτύου είναι η δωρεάν κατά κύριο λόγο συμβουλευτική υπηρεσία με συμβεβλημένους επαγγελματίες και επιστήμονες στο δίκτυο. Σκοπός, η παροχή κατευθύνσεων και συμβουλών οικονομικής διαχείρισης, τραπεζικών κανονισμών και νομοθεσίας στα νοικοκυριά που το έχουν ανάγκη και διαβιούν στα όρια της φτώχειας.

Ομάδες Στόχοι: Νοικοκυριά σε κίνδυνο φτώχειας.

Ενέργειες: Οι ενέργειες της δράσης αυτής, συγκεκριμένα, στοχεύουν στην συμβουλευτική για την οικονομική διαχείριση προκειμένου τα νοικοκυριά να κατανοήσουν και να διαχειριστούν τα οικονομικά δεδομένα και υποχρεώσεις τους βιώσιμα. Η ενέργεια συμβουλευτικής από συμβεβλημένους νομικούς που θα αφορά την διαχείριση των τραπεζικών υποχρεώσεων, την ενημέρωση σχετικά με το νόμο περί ρύθμισης χρεών για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά. Σημαντική ενέργεια διαπιστώνεται, επίσης, η συμβουλευτική για τα εργατικά δικαιώματα με στόχο την αντιμετώπιση του της άγνοιας και της εκμετάλλευσης στους χώρους εργασίας.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η ενημέρωση και η υποστήριξη των νοικοκυριών για θέματα καθημερινής οικονομικής διαχείρισης, συμβουλευτικής στο διακανονισμό χρεών και υποστήριξη για ζητήματα εργασίας, προκειμένου η τοπική κοινωνία να καταστεί περισσότερο ενημερωμένη και χειραφετημένη στη αντιμετώπιση της κρίσης, των υποχρεώσεων της και των δικαιωμάτων της.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωφελείς Οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 3.000.000 €

Δράση 3.4: Κέντρο Εξυπηρέτησης Μεταναστών

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή στοχεύει στην ανάπτυξη υπηρεσιών βασισμένων στη μεθοδολογία των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών με ειδική αναφορά στους μετανάστες/στρίες, τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες που βρίσκονται ή διαμένουν στην επικράτεια της περιφέρειας. Ο σκοπός της δράσης στοχεύει στην ενημέρωση της κοινωνικής ομάδας αυτής προκειμένου να

γνωρίζει τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις της και τις υπηρεσίες που θα πρέπει να απευθυνθεί. Η συγκεκριμένη δράση μπορεί επίσης να αναπτυχθεί και μέσω του διαδικτύου.

Ομάδες Στόχοι: Μετανάστες/στρίες.

Ενέργειες: Η ανάπτυξη Κέντρων Εξυπηρέτησης Μεταναστών στα αστικά κέντρα της περιφέρειας με στελέχωση διοικητικού προσωπικού κατάλληλα εκπαιδευμένου για ενημέρωση μεταναστών καθώς και διαπολιτισμικών διαμεσολαβητών με κατάλληλη γνώση των δομών και δράσεων που υπάρχουν στην περιφέρεια και αφορούν αυτή τη κοινωνική ομάδα. Η ενέργεια αυτή απαιτεί ένα λειτουργικό σύστημα αυτόματης μετάφρασης εγγράφων, οδηγιών και δικαιολογητικών στη γλώσσα που επιθυμεί ο καθένας που αιτείται ενημέρωσης.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η ενημέρωση και η υποστήριξη των μεταναστών ως ζωτικό κομμάτι της τοπικής κοινωνίας και παραγωγής, το οποίο απειλείται από το κοινωνικό αποκλεισμό και τη φτώχεια.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωφελείς Οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 2.000.000 €

Δράση 3.5: Κοινωνικό Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ²ΕΠ)

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή στοχεύει στην ανάπτυξη μιας υπηρεσίας βασισμένης στη ορθή μεθοδολογία των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών με ειδική αναφορά σε κοινωνικές ομάδες που πλήττονται άμεσα από τη φτώχεια και απαιτούν ειδική πληροφόρηση-υποστήριξη από προσωπικό εξειδικευμένο στα ζητήματα που τους απασχολούν.

Ομάδες Στόχοι: ΑμεΑ, Ρομά, Ηλικιωμένοι, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ενέργειες: Η ανάπτυξη Κοινωνικών Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών βασίζεται σε εξειδικευμένες πληροφορίες, υπηρεσίες και δραστηριότητες που αφορούν τις κοινωνικές ομάδες των Ρομά, των ΑμεΑ, των ηλικιωμένων και των λοιπών ευπαθών κοινωνικών ομάδων όπως οι αποφυλακισμένοι, τα άτομα που αντιμετωπίζουν ή πάσχουν από την εξάρτηση σε ναρκωτικές ουσίες. Οι ενέργειες αφορούν πληροφορίες σχετικά με επαγγελματικό προσανατολισμό, συμβουλευτική, υποστήριξη, δικαιώματα και κατάλληλες δομές με βάση τις ανάγκες τους. Σημαντικό, επίσης, για τη κοινωνική

ομάδα των ΑμεΑ είναι ενέργεια η ανάπτυξης ηλεκτρονικών υπηρεσιών και εργαλείων στα πλαίσια του θεσμού αυτού που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη συμμετοχή και το δικαίωμα του πολίτη σε αυτούς βασισμένο σε καλές πρακτικές. Η ανάδειξη μάλιστα των πρακτικών της δράσης “Access city award” στην Ευρώπη και ανάδειξης καλών πρακτικών στη περιφέρεια αποτελεί μέρος της ενέργειας.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η ενημέρωση και η υποστήριξη των κοινωνικών ομάδων αυτών ως ζωτικό κομμάτι της τοπικής κοινωνίας και παραγωγής, το οποίο απειλείται από το κοινωνικό αποκλεισμό και τη φτώχεια.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωφελείς Οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 4.000.000 €

Δράση 3.6: Κοινωνική εργασία δρόμου «Social Street Work»

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή έχει ως βασικό της στόχο τη στήριξη και προστασία ευπαθών κοινωνικών ομάδων, τον εντοπισμό τους και την παροχή βοήθειας με στόχο την ενίσχυση της δυνατότητας τους να προστατεύσουν τον εαυτό τους. Η κοινωνική εργασία δρόμου εστιάζεται σε παιδιά, σε ενήλικες και ηλικιωμένους που αντιμετωπίζουν εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες διαβίωσης, σίτισης, στέγης και υφίστανται πολλαπλές μορφές αποκλεισμού ή κοινωνικού ρατσισμού.

Ομάδες Στόχοι: Ρομά, Μετανάστες/στρίες, Παιδιά σε κίνδυνο, Άστεγοι/ες, Τοξικοεξαρτώμενοι/ες.

Ενέργειες: Η ανάπτυξη της δράσης αυτής στοχεύει στην ανάπτυξη κοινωνικής εργασίας και παροχής αλληλεγγύης σε άτομα που το έχουν ανάγκη στους χώρους που αυτοί δραστηριοποιούνται και εντοπίζονται. Βασικό στοιχείο της ενέργειας είναι ότι λαμβάνει χώρα με τους όρους του ωφελουμένου και τις ιδιαιτερότητες του. Η ενέργεια της αλληλεγγύης και της βοήθειας εμπλουτίζεται ως δράση στη περίπτωση της ομάδας στόχου των ανηλίκων με ενέργειες δημιουργικής απασχόλησης και ψυχαγωγίας σε χώρους που ορίζονται από κοινού με τις ομάδες στόχου.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η ανάπτυξη ενός μόνιμου δικτύου δράσης με κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, κοινωνικούς φροντιστές, εθελοντές οποιαδήποτε ειδικότητας και ενδιαφέροντος με στόχο μοναδικό στόχο τον εντοπισμό των ομάδων στόχων, την ενημέρωση και υποστήριξη τους

προκειμένου να αντιμετωπιστεί σε πραγματικό χρόνο το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού, της στέγης και της σίτισης.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωφελείς Οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 1.500.000 €

5.4 Άξονας Προτεραιότητας 4 «Απασχόληση & Κοινωνική Επιχειρηματικότητα»

Δράση 4.1: Απασχόληση και Κοινωνική Αλληλεγγύη

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή στοχεύει στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας μέσα από τη διασύνδεση των απειλούμενων ομάδων του πληθυσμού με την απασχόληση. Ο σκοπός της δράσης είναι η ένταξη στην αγορά εργασίας και την απασχόληση μέσα από δομές κοινωνικής εργασίας είτε σε δημόσιες υπηρεσίες, είτε στον ιδιωτικό τομέα, είτε σε μη κερδοσκοπικά ιδρύματα με κοινωφελή δραστηριότητα.

Ομάδες Στόχοι: ΑμεΑ, Ρομά, Άνεργοι/ες, Ηλικιωμένοι/ες, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ενέργειες: Η ανάπτυξη προγράμματος απασχόλησης για τη τρίτη ηλικία με ανταποδοτικά οφέλη στις υποχρεώσεις των νοικοκυριών τους (π.χ. δημοτικά τέλη, κουπόνια διατροφής) μια ενέργεια που στοχεύει στην απασχόληση τους σε κοινωνικές δομές, υπηρεσίες πρόνοιας και κοινωνικούς συνεταιρισμούς. Η ενέργεια της κοινωνικής εργασίας ή της κοινωφελούς εργασίας για τις κοινωνικές ομάδες που διαβιούν στα όρια της φτώχειας και απειλούνται άμεσα από το κοινωνικό αποκλεισμό. Η ενέργεια ενίσχυσης του ιδιωτικού τομέα με επικουρικά προγράμματα απασχόλησης στις παραπάνω κοινωνικές ομάδες μέσα από επιδότηση εργασίας ή ανταποδοτική πολιτική. Η ενέργεια αύξησης της εμπορικής αδειοδότησης σε λαϊκές αγορές και τοπικά παζάρια Ρομά, ΑΜΕΑ, Μετανάστες και ανέργους με την άδεια του μικροπωλητή.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η ανάπτυξη ευκαιριών απασχόλησης και επαγγελματικής ανάπτυξης των ευπαθών κοινωνικών ομάδων που πλήττονται σημαντικά από τη κρίση, την ανεργία και τη φτώχεια. Το αποτέλεσμα είναι η ανάπτυξη και η διατήρηση δομών κοινωνικής απασχόλησης με ενεργή

κοινωνία πολιτών και με την ανάπτυξη κοινωνικού κράτους στο πεδίο της κοινωνικής εργασίας και των δομών στήριξης της επιχειρηματικότητας.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Επιχειρήσεις, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Κοινωφελή Ιδρύματα, Κερδοσκοπικοί και μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 5.000.000 €

Δράση 4.2: Δίκτυο Απασχόλησης και κοινωνικής δικαιοσύνης

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή αναδεικνύει ένα διττό σκοπό που εντοπίζεται στην ανάπτυξη ενός δικτύου θεσμών που σχετίζονται με την απασχόληση, την αντιμετώπιση των διακρίσεων και της παρανομίας στους χώρους εργασίας. Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας προϋποθέτει εκτός από τα μέτρα υποστήριξης και εκείνα της ανάπτυξης ενός δυναμικού θεσμικού δικτύου με μόνιμα χαρακτηριστικά.

Ομάδες Στόχοι: ΑμεΑ, Ρομά, Άνεργοι/ες, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ενέργειες: Η ανάπτυξη κοινής ηλεκτρονικής πλατφόρμας με στόχο τη καλύτερη διαχείριση της πληροφορίας για απασχόληση και τη διάχυση της στους ενδιαφερόμενους μεταξύ Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) και των γραφείων διασύνδεσης των τοπικών ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. Η ενίσχυση των γραφείων διασύνδεσης ανοιχτό στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες τις δράσης στο πεδίο της συμβουλευτικής υπηρεσίας από ειδικό προσωπικό ανθρώπινης ανάπτυξης. Αντιμετώπιση της εκμετάλλευσης στους χώρους εργασίας μέσα από την ανάδειξη του προβλήματος της παράνομης εργασίας και το σχεδιασμό ειδικού σήματος «δίκαιης απασχόλησης» για χώρους εργασίας σε επιχειρήσεις με ειδική στόχευση σε Ρομά και μετανάστες.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η ανάπτυξη ενός πρωτοβάθμιου δικτύου απασχόλησης και ενίσχυσης της απασχόλησης με στόχο τη καλύτερη ενημέρωση και διασύνδεση των εμπλεκόμενων θεσμών στο πεδίο της πληροφόρησης και της συμβουλευτικής. Η αντιμετώπιση της ανεργίας μέσα από τη καλύτερη ενημέρωση. Η ανάπτυξη πρωτοβουλιών καταπολέμησης της αδικίας στους χώρους εργασίας και της παράνομης εκμετάλλευσης ανθρώπων.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κερδοσκοπικοί και μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Κοινωφελή Ιδρύματα.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 1.000.000 €

Δράση 4.3: Θερμοκοιτίδα Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή έχει ως σκοπό την ανάπτυξη ενός υποστηρικτικού θεσμού στην απασχόληση για άτομα που επιθυμούν να επιχειρήσουν, ενώ απειλούνται από το κοινωνικό αποκλεισμό και τη φτώχεια. Η παροχή ευκαιρίας στο επιχειρείν για άτομα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων κρίνεται νευραλγική, αφού τους επανατοποθετεί στην απασχόληση, τους παρέχει το κίνητρο να επιχειρήσουν και να αναπτυχθούν σε ένα προστατευμένο περιβάλλον από τους κινδύνους, το αρχικό ρίσκο της επένδυσης, με παράλληλη μεταφορά τεχνογνωσίας. Η ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας προσανατολισμένη σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες αποτελεί ένα σημαντικό πεδίο δράσης με στόχο την απασχόληση, τη κοινωνική ενσωμάτωση και την αντιμετώπιση της φτώχειας. Ο σκοπός είναι η ανάπτυξη και ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας και της επιχειρηματικότητας σε κοινωνικές ομάδες με αντικειμενικές δυσκολίες ανάπτυξης και ευκαιρία στην απασχόληση. Σημαντικό πεδίο εστίασης της δράσης θα είναι το τοπικό περιβάλλον, η προστασία του και η παράλληλη διασύνδεση με διατροφικό πεδίο και τα τοπικά προϊόντα.

Ομάδες Στόχοι: ΑμεΑ, Ρομά, Μετανάστες, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, Άνεργοι/ες.

Ενέργειες: Η ανάπτυξη θερμοκοιτίδας με την κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή, την παροχή χώρου και ομάδα παρακολούθησης, επιλογής και υποστήριξης αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά της ενέργειας αυτής. Η ανάπτυξη ενός δικτύου υποστήριξης, καθοδήγησης, κατάρτισης και εκπαίδευσης στο ζήτημα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και του θεσμικού πλαισίου αποτελούν βασικά συστατικά της συγκεκριμένης ενέργειας που στοχεύουν στην εξασφάλιση της βιωσιμότητας της δράσης.

Οι ενέργειες της δράσης αυτής βασίζονται στη διάκριση των πεδίων της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και των επικουρικών δραστηριοτήτων. Συγκεκριμένα, οι επικουρικές δραστηριότητες σχετίζονται με την ανάπτυξη δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας, τη δια βίου μάθηση και συμβουλευτική μέσα από καλές πρακτικές. Μέρος των επικουρικών ενεργειών θεωρείται η ανάπτυξη χρηματοδότησης μικρής κλίμακας ή άλλων ανταποδοτικών εργαλείων μετά από σχετική αξιολόγηση για τη βιωσιμότητα της δράσης και το κοινωνικό της περιεχόμενο. Το πεδίο των ενεργειών αφορά κλασσικές δομές συνεταιρισμών αλλά και κοινωνικών επιχειρήσεων με βάση το Νόμο 4019/2011 «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις». Όσον αφορά το Νόμο οι τρεις διαφορετικές δομές κοινωνικής επιχειρηματικότητας είναι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Κοινωνικής Φροντίδας, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού. Γενικότερα η στοχοθεσία της δράσης αφορά ενέργειες που σχετίζονται με το τοπικό περιβάλλον, την

αιεφορία, την εκπαίδευση και τη προστασία του. Παράλληλα σημαντικό μέρος των ενεργειών της δράσης αυτής επικεντρώνονται στη διασύνδεση της κοινωνικής διάστασης με εκείνη της σημασίας του τοπικού διατροφικού τομέα και των ιδιαίτερων προϊόντων της περιοχής μέσα από προωθητικές και εμπορικές δράσεις.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η ανάπτυξη πρωτότυπης και εναλλακτικής επιχειρηματικής ιδέας με παράλληλο στόχο την ένταξη στην απασχόληση και την αγορά εργασίας σε κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες που απειλούνται από τη φτώχεια, την ανεργία και τη περιθωριοποίηση. Στόχος αποτελεί η ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας, η ανάπτυξη υπηρεσιών και προϊόντων με κοινωνικό προσδιορισμό, η αντιμετώπιση της φτώχειας από τις ίδιες τις ομάδες που πλήττονται από αυτή, η απασχόληση για όλους, η κοινωνική χειραφέτηση και η αλληλεγγύη.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κερδοσκοπικοί και μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, Κοινωφελή Ιδρύματα, Κοινωνικές Επιχειρήσεις.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 5.000.000 €

Δράση 4.4: Τράπεζα Χρόνου

Σκοπός – Περιγραφή: Η Τράπεζα Χρόνου στοχεύει στην απασχόληση, την ανταλλακτική οικονομία και τη διαμόρφωση μίας εναλλακτικής αγοράς με άξονα την κοινωνία, την αλληλεγγύη, την ανταλλαγή και την αλληλοβοήθεια. Ουσιαστικά τα μέλη του δικτύου συμμετοχής αλληλεπιδρούν μεταξύ τους σε σειρά προϊόντων και υπηρεσιών χωρίς οικονομικό αντάλλαγμα αλλά με μονάδα μέτρησης τον χρόνο που αποτελεί την αγοραστική αξία άλλων υπηρεσιών από τη παρεχόμενη λίστα. Ο στόχος είναι απασχόληση και η κάλυψη αναγκών μέσα από μία εναλλακτική μορφή οικονομικής διαχείρισης και συνεργασίας.

Ομάδες Στόχοι: Άνεργοι/ες, Μετανάστες/στριες, Νοικοκυριά σε κίνδυνο φτώχειας, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ενέργειες: Η Τράπεζα Χρόνου θα έχει την μορφή δικτύου τα μέλη του οποίου μέσω ενός ειδικά διαμορφωμένου ιστότοπου ή και χώρου θα ανταλλάσσουν υπηρεσίες και χρησιμοποιημένα προϊόντα χρησιμοποιώντας μονάδες εναλλακτικού συστήματος (π.χ. μονάδα χρόνου, TEM κλπ). Ο σκοπός είναι η αντιμετώπιση της κρίσης σε επίπεδο κάλυψης αναγκών μέσα από την ανταλλακτική οικονομία, τη συνεργασία σε βασικά είδη ανάγκης και οτιδήποτε άλλο μπορεί να είναι χρήσιμο για κάποιο μέλος του δικτύου.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, αντιμετώπιση της φτώχειας και η ανάδειξη της ανταλλακτικής οικονομίας ως ένα μέσο κάλυψης βασικών αναγκών αλλά και πιο σύνθετων σε καθημερινή βάση για τους συμμετέχοντες στο δίκτυο.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, Κοινωφελή ιδρύματα.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 2.000.000 €

Δράση 4.5: Τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες

Σκοπός – Περιγραφή: Οι «Τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες» επικεντρώνονται στην υποστήριξη των ευπαθών κοινωνικά ομάδων του πληθυσμού μέσα από ένα ευρύ πλέγμα δράσεων, οι οποίες καλύπτουν συμπληρωματικά τις διαφορετικές ανάγκες των ωφελουμένων, παρέχοντάς τους ολοκληρωμένη υποστήριξη. Κάθε επιμέρους δράση λειτουργεί συμπληρωματικά με τις υπόλοιπες δράσεις και όλες μαζί εντάσσονται σε ένα ενιαίο ολοκληρωμένο σχέδιο, που κύριο στόχο έχει την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη κατηγορία παρεμβάσεων αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πλέγμα παρέμβασης που δύναται να περιλαμβάνει συνδυαστικές υπηρεσίες κυρίως των αξόνων 5 και 6, ενώ δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην ενεργοποίηση του τοπικού ιστού και στην ενεργοποίηση και δικτύωση ανάμεσα σε τοπικούς φορείς.

Ομάδες Στόχοι: ΑμεΑ, Νοικοκυριά, Ρομά, Άνεργοι/ες, Μετανάστες/στρίες, Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ενέργειες: Θα δοθεί έμφαση στο σχεδιασμό και υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε τοπική κλίμακα, καθώς το πρόβλημα της επαγγελματικής και κοινωνικής ένταξης των ευπαθών ομάδων έχει διαφορετική ένταση σε επίπεδο συγκεκριμένων γεωγραφικών ενοτήτων στη περιφέρεια. Είναι λογικό ότι σε επίπεδο περιφέρειας υπάρχουν διαφορετικές αριθμητικές συγκεντρώσεις και τύποι συγκεκριμένων ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, καθώς επίσης και σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο υπάρχουν μεγαλύτερου και μικρότερου μεγέθους προβλήματα, που αφορούν υποβαθμισμένες γεωγραφικά και οικονομικά περιοχές και αποτελούν θύλακες κοινωνικού αποκλεισμού.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η ανάπτυξη ενός πλαισίου δράσεων κοινωνικής αλληλεγγύης, δημιουργικής παρεμβατικότητας και ανάπτυξης δομών χειραφέτησης με στόχο την επανένταξη των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων στη τοπική κοινωνία και παραγωγή.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη κυβερνητικές οργανώσεις, Κοινωφελή Ιδρύματα, Κερδοσκοπικοί και μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 7.000.000 €

5.5 Άξονας Προτεραιότητας 5 «Επιμόρφωση & Δια Βίου Μάθηση»

Δράση 5.1: Υποστήριξη Δομών Δια Βίου Μάθησης και αντιμετώπιση της φτώχειας

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή έχει ως κεντρικό σκοπό την υποστήριξη των υπαρχουσών δομών εντοπίζονται στη περιφέρεια ή λειτουργούν στην υπόλοιπη ελληνική επικράτεια και που μπορούν να επεκταθούν τοπικά. Σκοπός της δράσης είναι η ανίχνευση των δράσεων δια βίου μάθησης, της προσέλκυσης τους περιφερειακά, της απορρόφησης κοινοτικών κονδυλίων, της παροχής υποστηρικτικών δομών και της επικοινωνίας στο τοπικό πληθυσμό που τις έχει ανάγκη.

Ομάδες Στόχοι: ΑμεΑ, Μέλη νοικοκυριών σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, Ρομά, Άνεργοι/ες, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ενέργειες: Οι ενέργειες της δράσης εντοπίζονται στη διαμόρφωση μιας ιστοσελίδας με πεδίο αναφοράς τη περιφέρεια, η οποία θα εντοπίζει και θα επικοινωνεί στους αρμόδιους φορείς ή τη κοινωνία τις Δράσεις Δια Βίου Μάθησης που ήδη λαμβάνουν χώρα ή που δύναται να λάβουν χώρα στην περιφέρεια. Άλλη ενέργεια της δράσης είναι υποστήριξη ή και η επέκταση δράσεων που προβλέπονται ήδη από την αρμόδια Γενική Γραμματεία ή και άλλους θεσμούς σε μεγαλύτερο μέρος της επικράτειας με την εξασφάλιση δομών δράσεις και επικοινωνίας. Σημαντικός στόχος της δράσης είναι η βελτίωση της διεισδυτικότητας της δια βίου μάθησης στη τοπική κοινωνία, αφού εκτός από την διαχείριση της ιστοσελίδας ή των ψηφιακών κοινωνικών δικτύων, θα περιλαμβάνει την έκδοση τριμηνιαίου ενημερωτικού εντύπου και τη προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων στο τοπικά μέσα ραδιοτηλεόρασης.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η βελτίωση της επικοινωνίας των δράσεων δια βίου μάθησης που λαμβάνουν χώρα από τη γενική γραμματεία στη περιφέρεια, η αύξηση της απορροφητικότητας των σχετικών κονδυλίων μέσα από τη καλύτερη διαχείριση και ανάπτυξη δομών ΔΒΜ αλλά και η αντιμετώπιση της άγνοιας των πιθανών ωφελουμένων, δεδομένου ότι παρατηρείται η ανάγκη καλύτερης επικοινωνίας και διαχείρισης των εκπαιδευτικών εργαλείων.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α και β βαθμού, Φορείς στον τομέα της δια βίου μάθησης.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 200.000 €

Δράση 5.2: Επιμόρφωση δημοσίων λειτουργών και λοιπών επαγγελματιών για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή έχει ως σκοπό την επιμόρφωση και τη δια βίου μάθηση των δημοσίων λειτουργών και λοιπών επαγγελματιών αναφορικά με τις επιπτώσεις της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, τις ανάγκες των ομάδων – στόχων και τον τρόπο εξατομικευμένη αντιμετώπισης κάθε περιστατικό από το πόστο εργασίας τους. Ο σκοπός αφορά την γνώση και κατανόηση των ειδικών αυτών ζητημάτων και τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών. Παράλληλα, η δράση στοχεύει στην επιμόρφωση διαμεσολαβητών που θα αξιοποιηθούν στις υπόλοιπες δράσεις. Η συγκεκριμένη δράση σχετίζεται και με τη βελτίωση των υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης, εντούτοις συνδέεται με το Θεματικό Στόχο 9 και ενσωματώνεται στη στοχοθεσία και περιφερειακή στρατηγική ως αναπόσπαστο κομμάτι αυτής.

Ομάδες Στόχοι: Δημόσιοι λειτουργοί και λοιποί επαγγελματίες, διαμεσολαβητές.

Ενέργειες: Οι ενέργειες της δράσης είναι τρεις. Η πρώτη αφορά την ανάπτυξη σεμιναριακών κύκλων και ημερίδων αναφορικά με τις επιπτώσεις της φτώχειας στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Η δεύτερη ενέργεια αφορά την επιμόρφωση των ομάδων στόχων στους τρόπους αντιμετώπισης των ζητημάτων της φτώχειας με την απόκτηση ειδικών δεξιοτήτων για τη διαχείριση του φαινομένου. Η τρίτη ενέργεια αφορά την επιμόρφωση που σχετίζονται με το αντικείμενο της δια βίου μάθησης και εκπαίδευσης σε ενήλικες με ειδική στόχευση στις κοινωνικές ομάδες που απειλούνται από τη φτώχεια, την ξеноφοβία, το ρατσισμό και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η καλύτερη γνώση των επιπτώσεων της φτώχειας σε όλες τις υπηρεσίες και τους φορείς που έρχονται σε επαφή με ευπαθείς ομάδες στόχους και άτομα που πλήττονται από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Επιπρόσθετα η ενημέρωση των εκπαιδευτών ενηλίκων

και των διαμεσολαβητών αναφορικά με καινοτόμες μεθόδους προσέγγισης και μεταφοράς γνώσης και πληροφορίας με ειδική αναφορά στο περιβάλλον της κρίσης, θα ενισχύσει την ικανότητα αποτελεσματικής διαχείρισης των αυξημένων ζητημάτων και προκλήσεων που παρουσιάζονται.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Φορείς στον τομέα της δια βίου μάθησης.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 500.000 €

Δράση 5.3: Ανάπτυξη οριζόντιων δεξιοτήτων απέναντι στη φτώχεια

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή έχει ως σκοπό την ανάπτυξη οριζόντιων δεξιοτήτων, όπως περιγράφονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στις κοινωνικές ομάδες και τα νοικοκυριά που απειλούνται από τη φτώχεια, βιώνουν το κοινωνικό αποκλεισμό και είναι θύματα της ανεργίας. Ο σκοπός είναι η ενδυνάμωση τους κοινωνικά, ψυχολογικά και εκπαιδευτικά μέσα από συγκεκριμένους γραμματισμούς με στόχο την είσοδο τους στην αγορά εργασίας και την απασχόληση.

Ομάδες Στόχοι: ΑμεΑ, Ρομά, Άνεργοι/ες με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ενέργειες: Οι ενέργειες της δράσης επικεντρώνονται στην ανάπτυξη οριζόντιων δεξιοτήτων όπως ορίζει ο σχετικός κανονισμός στα πεδία του γλωσσικού γραμματισμού (ελληνικά, ξένες γλώσσες), αριθμητικού και επιστημονικού γραμματισμού, ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού (χρήση Η/Υ), κοινωνικού γραμματισμού (π.χ. ιδιότητα πολίτη), στις δεξιότητες πρωτοβουλίας-επιχειρηματικότητας, στις μεταγνωστικές και πολιτιστικές δεξιότητες. Οι ενέργειες θα στοχεύουν μέσα από προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων στην ανάπτυξη δεξιοτήτων των ατόμων που απειλούνται από τη φτώχεια και το κοινωνικό αποκλεισμό.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού με στοχευμένες δράσεις δια βίου μάθησης μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα οριζοντίων δεξιοτήτων προσανατολισμένα στις ανάγκες της καθημερινότητας τους και της ένταξής τους στην αγορά εργασίας.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 2.800.000 €

Δράση 5.4: Συμβουλευτική υποστήριξη για την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή έχει ως σκοπό την ενίσχυση και εμπλουτισμό της δράσης «παράλληλη στήριξη» που ήδη εντοπίζεται σε εκπαιδευτικές μονάδες, η οποία χρειάζεται να ενισχυθεί και να επεκταθεί με δράσεις και εκτός των σχολικών μονάδων. Ο σκοπός της παρέμβασης είναι η ενδυνάμωση της συμμετοχής των παιδιών αυτών στη σχολική διαδικασία, η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και η αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής, μέσα από υποστηρικτικά προγράμματα και εκτός της σχολικής μονάδας.

Ομάδες Στόχοι: Μετανάστες/στρίες, Ρομά, Παιδιά που πλήττονται από τη φτώχεια, Θύματα ενδοσχολικής βίας.

Ενέργειες: Οι ενέργειες της δράσης αξιοποιούν το στοιχείο της εγγύτητας και της ανάπτυξης εμπιστοσύνης με το παιδί και την οικογένεια, της παροχής συμβουλευτικής για την αντιμετώπιση των παραγόντων που οδηγούν στη σχολική διαρροή, την ανάπτυξη δράσεων υποστηρικτικής διδασκαλίας εκτός της σχολικής μονάδας κ.λπ.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής ως απόρροια της φτώχειας με εστίαση στην προσέγγιση εκτός του σχολικού περιβάλλοντος, με στόχο την αποτροπή της εγκατάλειψης του σχολείου ή την επανένταξη.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη κυβερνητικές οργανώσεις, Εκκλησία.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 2.000.000 €

Δράση 5.5: Δημιουργική Απασχόληση για Ρομά (ενήλικες και παιδιά)

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή έχει ως σκοπό την ενίσχυση και εμπλουτισμό της μαθησιακής διαδικασίας που απευθύνεται στους Ρομά μέσα από παρεμβάσεις που είναι προσιτές σε αυτούς/ες. Η δημιουργική απασχόληση στοχεύει στην εκμάθηση δεξιοτήτων σε όλες τις ηλικίες, ενώ ταυτόχρονα, εμμέσως, επιδιώκεται η ανάπτυξη ενός υποστηρικτικού μηχανισμού, με στόχο της μείωσης της σχολικής διαρροής, του κοινωνικού ρατσισμού και αποκλεισμού.

Ομάδες Στόχοι: Ρομά με έμφαση στις γυναίκες και στα παιδιά.

Ενέργειες: Οι ενέργειες της δράσης απαιτούν την αξιοποίηση προσωπικού και διαμεσολαβητών με σχετική ειδικευση στις κοινότητες των Ρομά και τις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές τους ανάγκες. Η δράση περιλαμβάνει την ανάπτυξη κινητών μονάδων και προγραμμάτων εντός των καταυλισμών ή στο δρόμο, με επικέντρωση σε άτομα Ρομά. Η δημιουργική απασχόληση λειτουργεί συνδυαστικά με τη δια βίου μάθηση, αξιοποιώντας την πρακτική ως το βασικό μέσο μετάδοσης της γνώσης.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής της κοινωνικής ομάδας των Ρομά είτε στα πλαίσια της τυπικής εκπαιδευτικής δομής είτε απευθείας στους καταυλισμούς.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 2.000.000 €

Δράση 5.6: Κοινωνικά Φροντιστήρια

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή έχει ως σκοπό την ενδυνάμωση μαθητών/τριών που δεν μπορούν να καλύψουν το κόστος εκπαίδευσης τους σε ιδιωτικά φροντιστήρια δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ο σκοπός της δράσης βασίζεται στη στόχευση της ανάγκης τους σε εξωσχολική βοήθεια σε μαθήματα του σχολείου, αξιοποιώντας την εμπειρία των δομών ενισχυτικής διδασκαλίας. Η δράση αυτή είναι προσανατολισμένη σε ειδικές κοινωνικές ομάδες που πλήττονται από τη φτώχεια και επιθυμούν να ολοκληρώσουν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή να επιτύχουν την είσοδο τους σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Ομάδες Στόχοι: Παιδιά και μέλη νοικοκυριών σε κίνδυνο φτώχεια, Λοιπές ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Ενέργειες: Οι ενέργειες της δράσης προσανατολίζονται στην ανάπτυξη δομών κοινωνικού φροντιστηρίου με στελέχωση από εκπαιδευτικό προσωπικό, συμβούλων κοινωνικής και ψυχολογικής υποστήριξης με αναφορά στα εκπαιδευτικά προγράμματα των τάξεων Γυμνασίου και Λυκείου. Η ενέργεια των κοινωνικών φροντιστηρίων αφορά τόσο ανήλικους μαθητές όσο και ενήλικες που συμμετέχουν στις τυπικές δομές εκπαίδευσης (π.χ. νυχτερινά Λύκεια, Επαγγελματικές Σχολές). Ακόμα μία ενέργεια της δράσης είναι η παροχή κουπονιών (vouchers) στις ομάδες στόχου που απειλούνται από τη φτώχεια στα επίπεδα εκπαίδευσης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο τη μείωση της σχολικής διαρροής και τη πρόσβαση στη τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής σε δευτεροβάθμιο επίπεδο εκπαίδευσης, η παροχή εκπαιδευτικής υπηρεσίας σε μαθητές ή ενήλικες προκειμένου να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους ή να ενταχθούν στη τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού μέσα από την ενίσχυση υποστηρικτικών εκπαιδευτικών δομών.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωφελή Ιδρύματα.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 3.000.000 €

5.6 Άξονας Προτεραιότητας 6

«Εξάλειψη στερεοτύπων, διακρίσεων & κοινωνικού αποκλεισμού»

Δράση 6.1: Καταπολέμηση του Ρατσισμού

Σκοπός – Περιγραφή: Η δράση αυτή έχει ως σκοπό την ενημέρωση στα ζητήματα διαφόρων μορφών ρατσισμού που σχετίζονται με τις κοινωνικές ομάδες που αποτελούν θύματα αυτού και ταυτόχρονα της φτώχειας. Ο σκοπός της δράσης δεν εξαντλείται στην ενημέρωση αλλά στοχεύει παράλληλα στην ενδυνάμωση και υποστήριξη των φορέων που αντιπαλεύουν το ρατσισμό, τη μισαλλοδοξία και την ανισότητα σε όλο το φάσμα της κοινωνίας.

Ομάδες Στόχοι: Τοπική κοινωνία, ΑμεΑ, Ρομά, Μετανάστες/στρίες, Λοιπές ομάδες που απειλούνται από το φαινόμενο του ρατσισμού.

Ενέργειες: Οι ενέργειες της δράσης προσανατολίζονται στην ανάπτυξη δομών υποστήριξης και ενημέρωσης για την αντιμετώπιση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας μέσα από ημερίδες, εκδηλώσεις και ενημερωτικό υλικό. Η εστίαση, επίσης, ειδικού σήματος για την ισότητα στην επιχειρηματική κοινότητα σε συνεργασία με ΜΚΟ και θεσμούς ως δράση αντιμετώπισης του ρατσισμού στους χώρους εργασίας. Η ενίσχυση πρωτοβουλιών όπως τα Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών, του πολιτισμικού διαμεσολαβητή στις υπηρεσίες υγείας και δράσεις συλλόγων μεταναστών. Η ενέργεια της έναρξης και δημιουργίας φεστιβάλ ethnic και φολκλόρ εκδηλώσεων από τις χώρες προέλευσης των αλλοδαπών που εντοπίζονται στη περιφέρεια, άλλων κρατών που επιθυμούν να συμμετέχουν και τους Ρομά στα πεδία της μουσικής, της γαστρονομίας, της λαϊκής τέχνης και του χορού.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η αντιμετώπιση του ρατσισμού στοχευμένα στα είδη που αναπτύσσει στη περιφέρεια με στρατηγικές ενημερωτικές δράσεις, παρεμβάσεις και ενδυνάμωσης των θεσμών ή οργανισμών που αντιπαλεύουν το φαινόμενο.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωφελή Ιδρύματα, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 1.000.000 €

Δράση 6.2: Δομές Ισότητας των Φύλων

Σκοπός – Περιγραφή: Οι δομές Ισότητας των Φύλων αφορούν την υποστήριξη και ανάπτυξη δράσεων που αφορούν την ισότητα και πλήττουν τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες που απειλούνται ταυτόχρονα από τη φτώχεια. Σκοπός της δράσης είναι η διάχυση της ισότητας στα κέντρα των αποφάσεων, των προϋπολογισμών των ΟΤΑ, την ενδυνάμωση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, τη συμβουλευτική και την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας που στο περιβάλλον της κρίσης και της φτώχειας πλήττει σημαντικά την οικογένεια και τη κοινωνία.

Ομάδες Στόχοι: Νοικοκυριά, ΑμεΑ, Μετανάστες, Ρομά, Λοιπές ευπαθείς ομάδες

Ενέργειες: Οι ενέργειες της δράσης επικεντρώνονται σε διάφορα πεδία ξεκινώντας από το σχεδιασμό στρατηγικής σε πολιτικό επίπεδο στους ΟΤΑ με την υπογραφή της Χάρτας για την Ισότητα. Σημαντική ενέργεια αποτελεί η ανάπτυξη δομών ισότητας που σχετίζονται είτε με την υποστήριξη είτε με την συμβουλευτική σε ομάδες που πλήττονται από την ανισότητα και κατ'επέκταση τη φτώχεια και την ανεργία. Η ενέργεια του επαγγελματικού προσανατολισμού και η ανάπτυξη επιχειρηματικότητας ως απάντηση στο κοινωνικό αποκλεισμό είναι σημαντική για τις ομάδες θύματα της ανισότητας. Η ενέργεια της ενημέρωσης και αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας μέσα από την ανάπτυξη δομών ισότητας και χώρων φιλοξενίας με νομική, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη για τα άτομα που το έχουν ανάγκη.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα: Η αντιμετώπιση της ανισότητας και του κοινωνικού αποκλεισμού που προκύπτει για κοινωνικές ομάδες που ήδη απειλούνται από τη φτώχεια, την ενδοοικογενειακή βία, το κοινωνικό ρατσισμό και την ουδέτερη στάση της πολιτείας.

Πιθανοί Δικαιούχοι: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωφελείς Οργανισμοί, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός: 3.000.000 €

Κεφάλαιο 6

Προϋπολογισμός και χρηματοδότηση του Σχεδίου Δράσης

Βασική πηγή χρηματοδότησης του σχεδίου δράσης αποτελεί το νέο **Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2014-2020**.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την με Α.Π. 885/ΕΥΣΣΑΑΠ74/10-1-2014 3^η Εγκύκλιο της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής, Σχεδιασμού & Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων του Υπουργείου Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας για την κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, η **χρηματοδοτική προτεραιότητα** «Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού και ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση» είναι ύψιστης σημασίας για την Ελλάδα, καθώς καλείται να αντιμετωπίσει τις πλέον αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης και της ύφεσης, δηλαδή την ανεργία και την φτώχεια.

Σύμφωνα με το **χρηματοδοτικό πλαίσιο της περιόδου 2014-2020** και την προσωρινή κατανομή των πόρων της Πολιτικής Συνοχής στην Ελλάδα, προβλέπεται ότι τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα θα έχουν ουσιαστικό ρόλο στην ανάπτυξη παρεμβάσεων στο πλαίσιο του **Θεματικού Στόχου 9** «Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης» για το **Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου**, αξιοποιώντας τους πόρους που προέρχονται στην πλειοψηφία τους από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), αλλά και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Για το λόγο αυτό, λαμβάνεται υπόψη το πεδίο εφαρμογής της συνδρομής κάθε Ταμείου και ο συσχετισμός που γίνεται με τις επενδυτικές προτεραιότητες στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 9, ως ακολούθως:

ΕΚΤ (Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1304/2013)

- i. ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας
- ii. κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά
- iii. καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών
- iv. βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος

- v. προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση
- vi. στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων

ΕΤΠΑ (Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013)

- i. επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μείωσης των ανισοτήτων όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα της υγείας, και προώθησης της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα και με τη μετάβαση από θεσμικές υπηρεσίες σε υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας
- ii. παροχή στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση υποβαθμισμένων κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών
- iii. παροχή στήριξης για κοινωνικές επιχειρήσεις
- iv. επενδύσεις που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων

Ειδικότερα, η προσωρινή κατανομή για το **Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2014-2020**, προβλέπει συνολικό ποσό **62.726.791 ευρώ για το Θεματικό Στόχο 9**, εκ των οποίων 5.899.857 ευρώ αφορούν το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και 56.826.934 ευρώ αφορούν το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Η ενδεικτική ετήσια κατανομή του ως άνω ποσού για την περίοδο 2014-2020 απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα:

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 9	ΣΥΝΟΛΟ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	62.726.791	13.156.182	8.501.246	8.424.246	8.366.307	8.249.050	8.073.164	7.955.906

Σημειώνεται ότι, η Περιφέρεια Πελοποννήσου εντάσσεται στην κατηγορία των περιφερειών σε μετάβαση με κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ 75-90% του ευρωπαϊκού μέσου όρου ως εκ τούτου το ποσοστό συγχρηματοδότησης ανέρχεται στο 80 %.

Τα παραπάνω ποσά αναμένεται να τροποποιηθούν μετά την επίσημη οριστικοποίηση από πλευράς Επιτροπής των πόρων του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2014-202 και της μείωσης των πόρων για προγράμματα όπως η Τεχνική Βοήθεια που διαχειρίζεται η ίδια η Ε.Ε., το ποσοστό συμμετοχής της χώρας στο πρόγραμμα καινοτόμων δράσεων αειφόρου αστικής ανάπτυξης της Επιτροπής και το Πρόγραμμα για το «Ευρωπαϊκό Ταμείο Απόρων» (Fund for European Aid to the Most Derived).

Ως εκ τούτου και λαμβάνοντας υπόψη την ως άνω περιγραφή και το ενδεικτικό προϋπολογισμό κάθε προτεινόμενης δράσης (βλέπε Κεφάλαιο 5), ακολουθεί συγκεντρωτικός πίνακας της προτεινόμενης κατανομής προϋπολογισμού στο στρατηγικό σχέδιο δράσης:

Άξονες Προτεραιοτήτων και Δράσεις	Ενδεικτικός προϋπολογισμός (2014-2020)		
	ΕΤΠΑ & Εθνική Συμμετοχή	ΕΚΤ & Εθνική Συμμετοχή	Σύνολο
1^{ος} Άξονας: «Τροφή & Στέγαση»	5.000.000	10.000.000	15.000.000
Δράση 1.1: Κοινωνικό Παντοπωλείο		3.000.000	3.000.000
Δράση 1.2: Δημοτικός Λαχανόκηπος		500.000	500.000
Δράση 1.3: Κέντρο Ημερήσιας Υποδοχής Αστέγων		3.000.000	3.000.000
Δράση 1.4: Υπνωτήρια	2.000.000	500.000	2.500.000
Δράση 1.5: Παροχή Συσιτίων		2.000.000	2.000.000
Δράση 1.6: Κοινωνική Ιματιοθήκη		1.000.000	1.000.000
Δράση 1.7: Στέγαση και Οικισμοί Ρομά	3.000.000		3.000.000
2^{ος} Άξονας: «Προσβασιμότητα σε υπηρεσίες Υγείας»	0	18.000.000	18.000.000
Δράση 2.1: Φροντίδα στο Σπίτι		7.000.000	7.000.000
Δράση 2.2: Κινητές Μονάδες Υγείας		2.000.000	2.000.000
Δράση 2.3: Κοινωνικό Ιατρείο και Φαρμακείο		3.000.000	3.000.000
Δράση 2.4: Ψηφιακή Επίσκεψη		3.000.000	3.000.000
Δράση 2.5: Κέντρο ενημέρωσης και αντιμετώπισης των εξαρτήσεων		1.000.000	1.000.000
Δράση 2.6: Παρατηρητήριο Υγείας και Κοινωνικής Πολιτικής		1.000.000	1.000.000
Δράση 2.7: Προληπτική Ιατρική		1.000.000	1.000.000
3^{ος} Άξονας: «Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας & Συμβουλευτικής»	0	12.500.000	12.500.000
Δράση 3.1: «Επάγγελμα Γονέας» και παιδί		2.000.000	2.000.000
Δράση 3.2: Δίκτυο Υποστήριξης Νοικοκυριών		3.000.000	3.000.000
Δράση 3.3: Κέντρο Εξυπηρέτησης Μεταναστών		2.000.000	2.000.000
Δράση 3.4: Κοινωνικό Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ ² ΕΠ)		4.000.000	4.000.000
Δράση 3.5: Κοινωνική εργασία δρόμου «Social Street Work»		1.500.000	1.500.000
4^{ος} Άξονας: «Απασχόληση & Κοινωνική Επιχειρηματικότητα»	5.000.000	15.000.000	20.000.000
Δράση 4.1: Απασχόληση και Κοινωνική Αλληλεγγύη		5.000.000	5.000.000

Άξονες Προτεραιοτήτων και Δράσεις	Ενδεικτικός προϋπολογισμός (2014-2020)		
	ΕΤΠΑ & Εθνική Συμμετοχή	ΕΚΤ & Εθνική Συμμετοχή	Σύνολο
Δράση 4.2: Δίκτυο Απασχόλησης και κοινωνικής δικαιοσύνης		1.000.000	1.000.000
Δράση 4.3: Θερμοκοιτίδα Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας	5.000.000		5.000.000
Δράση 4.4: Τράπεζα Χρόνου		2.000.000	2.000.000
Δράση 4.5: Τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες		7.000.000	7.000.000
5^{ος} Άξονας: «Επιμόρφωση & Δια Βίου Μάθηση»	0	10.500.000	10.500.000
Δράση 5.1: Υποστήριξη Δομών Δια Βίου Μάθησης και αντιμετώπιση της φτώχειας		200.000	200.000
Δράση 5.2: Επιμόρφωση δημοσίων λειτουργών και λοιπών επαγγελματιών για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό		500.000	500.000
Δράση 5.3: Ανάπτυξη οριζόντιων δεξιοτήτων απέναντι στη φτώχεια		2.800.000	2.800.000
Δράση 5.4: Συμβουλευτική υποστήριξη για την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής		2.000.000	2.000.000
Δράση 5.5: Δημιουργική Απασχόληση για Ρομά (ενήλικες και παιδιά)		2.000.000	2.000.000
Δράση 5.6: Κοινωνικά Φροντιστήρια		3.000.000	3.000.000
6^{ος} Άξονας: «Εξάλειψη στερεοτύπων, διακρίσεων & κοινωνικού αποκλεισμού»	0	4.000.000	4.000.000
Δράση 6.1: Καταπολέμηση του Ρατσισμού		1.000.000	1.000.000
Δράση 6.2: Δομές Ισότητας των Φύλων		3.000.000	3.000.000
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	10.000.000	70.000.000	80.000.000
	13%	88%	100%

Ποσοστιαία κατανομή ανά Άξονα Προτεραιότητας	
1 ^{ος} Άξονας: «Τροφή & Στέγαση»	19%
2 ^{ος} Άξονας: «Προσβασιμότητα σε υπηρεσίες Υγείας»	22%
3 ^{ος} Άξονας: «Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας & Συμβουλευτικής»	16%
4 ^{ος} Άξονας: «Απασχόληση & Κοινωνική Επιχειρηματικότητα»	25%
5 ^{ος} Άξονας: «Επιμόρφωση & Δια Βίου Μάθηση»	13%
6 ^{ος} Άξονας: «Εξάλειψη στερεοτύπων, διακρίσεων & κοινωνικού αποκλεισμού»	5%

Παράρτημα Ι

Καλές Πρακτικές από την Ευρώπη και την Ελλάδα

Ως καλές πρακτικές νοούνται οι δράσεις εκείνες που εντοπίζονται σε εθνικό και κυρίως ευρωπαϊκό επίπεδο και αποτελούν έμπρακτα παραδείγματα του επιτυχημένου τρόπου και της φιλοσοφίας προσέγγισης του φαινομένου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Οι καλές πρακτικές που παρουσιάζονται παρακάτω ανταποκρίνονται σε μια σειρά από κριτήρια και συγκεκριμένα είναι καινοτόμες / πρωτότυπες, βρίσκονται σε άμεση διασύνδεση και ανταπόκριση με τις τοπικές ανάγκες και το αναπτυξιακό προφίλ των περιοχών, χαρακτηρίζονται από επαναληψιμότητα σε παρόμοια περιβάλλοντα, είναι βιώσιμες και συμβάλουν ευρύτερα στην εμβάθυνση της κοινωνικής συνοχής. Τα παραδείγματα που χρησιμοποιούνται έχουν χαρακτηριστεί ως παρεμβάσεις νευραλγικής σημασίας, με πολλαπλασιαστικά οφέλη και σημαντική προστιθέμενη αξία στο κοινωνικοοικονομικό προφίλ κάθε περιοχής, δεδομένου ότι αναδεικνύονται ως πιλότοι για τη διαχείριση σύνθετων κοινωνικοοικονομικών ζητημάτων, όπως η φτώχεια.

Ακολουθεί ενδεικτική αναφορά σε καλές πρακτικές από την Ελλάδα και την Ευρώπη.

Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων (Ελλάδα: Αθήνα)

Πηγή:

<http://www.cityofathens.gr/organotiki-domi-dimoy-athinaion/dimotikoi-foreis/kentro-ypodoxis-astegon-dimoy-athinaion-k-y-d>

Το Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων ουσιαστικά αποτελεί μία σημαντική πρωτοβουλία με ολιστική προσέγγιση στην αντιμετώπιση των προβλημάτων στέγασης, σίτισης, υγείας και επανένταξης των αστέγων. Η υποστήριξη των πολιτών και των οικογενειών που δεν είναι άστεγοι αλλά αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα στην καθημερινότητά τους αποτελούν, επίσης, κοινωνικοί της δράσης αυτής, η οποία παρέχει καθημερινά περίπου 1.400 μερίδες φαγητού σε άπορους και άστεγους. Όσον αφορά το ξενώνα, οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι δωρεάν και ίδιες για όλους, ενώ αφορούν τη χρήση κλίνης σε δίκλινο ή τρίκλινο δωμάτιο μόνο για ύπνο, τη καθαριότητα του δωματίου, την αλλαγή κλινσκεπασμάτων, την παροχή πρωινού, τη συμβουλευτική και ψυχολογική στήριξη των φιλοξενούμενων. Σημαντικό είναι, επίσης, να αναφερθεί ότι το κέντρο αυτό αναπτύσσει και άλλες συμπληρωματικές δραστηριότητες όπως το Κοινωνικό Παντοπωλείο, το Κοινωνικό φαρμακείο, την Αθηναϊκή Αγορά όπου οι δικαιούχοι έχουν τη δυνατότητα να παίρνουν δωρεάν καινούργια ή ελαφρώς μεταχειρισμένα είδη ρουχισμού, το κόμβο αλληλοβοήθειας Πολιτών που είναι σημείο συνάντησης δωρητών και αποδεκτών ειδών διατροφής αλλά και αντικειμένων που είναι χρήσιμα για την εύρυθμη λειτουργία ενός νοικοκυριού.

Πολυδύναμο Κέντρο του Δήμο Λευκωσίας (Κύπρος: Λευκωσία)

Πηγή:

<http://www.nicosia.org.cy/el-GR/municipality/multipurpose-centre/>

Ενδιαφέρουσα περίπτωση αναφοράς αποτελεί, επίσης, το Πολυδύναμο Κέντρο του Δήμου Λευκωσίας στο Δημοτικό Κέντρο Συγχρόνων Κοινοτικών και Πολιτιστικών Υπηρεσιών που δημιουργήθηκε για να στεγάζει τα κοινωνικά προγράμματα και τις δράσεις άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας. Ο χώρος έχει αρχιτεκτονικό και πολιτιστικό προσδιορισμό, είναι ανακαινισμένος και εξοπλισμένος με τις κατάλληλες υπηρεσίες προκειμένου να καλύψει το ευρύ φάσμα των κοινωνικών του δραστηριοτήτων. Το Κέντρο Ηλικιωμένων και η Υπηρεσία Κατ' Οίκον Φροντίδας, αφορούν δύο δράσεις που αφορούν ομάδες ηλικιωμένων και άτομα που δυσκολεύονται να αυτοεξυπηρετηθούν, ενώ μεταξύ των υπηρεσιών πρόνοιας, λαμβάνουν χώρα δραστηριότητες ψυχαγωγίας και δημιουργικής απασχόλησης. Το Πολυπολιτισμικό Κέντρο και το Ουράνιο τόξο βασίζονται στη φιλοσοφία «Ξέγνοιαστοι γονείς, δημιουργικά παιδιά!» και αποτελεί χώρο δημιουργικής απασχόλησης με το πέρας του σχολείου και φροντίδας για παιδιά μεταναστών, μονογονεϊκών ή πολύτεκνων οικογενειών και ιδιαίτερα οικογενειών με χαμηλά εισοδήματα, προκειμένου να βελτιωθεί η θέση τους στη τοπική αγορά εργασίας και ειδικά της μητέρας. Το Διαπολιτισμικό Κέντρο παρέχει ένα χώρο εκπαίδευσης και απευθύνεται σε μετανάστες προκειμένου να αναπτύξουν τόσο τις γλωσσικές όσο και τις ηλεκτρονικές τους δεξιότητες ώστε η ένταξη στη τοπική κοινωνία να είναι ομαλότερη. Το Συμβουλευτικό Κέντρο στοχεύει στην εξομάλυνση των κοινωνικών και προσωπικών δυσκολιών, την ανάπτυξη προσωπικών δεξιοτήτων, την υποστήριξη και καθοδήγηση από επαγγελματίες λειτουργούς. Το Ανοιχτό Σχολείο αποτελεί ένα χώρο δια βίου μάθησης και κατάρτισης για όλους τους ενήλικες του Δήμου που επιθυμούν να καλλιεργηθούν πνευματικά και να εκπαιδευτούν σε δεξιότητες και γραμματισμούς.

Ίδρυμα BARKA (Πολωνία: Wielkopolska Region)

Πηγή:

<http://barka.org.pl/node/115>

Το ίδρυμα Barka αποτελεί ακόμα μία καλή πρακτική κυρίως στη Πολωνία που βασίζεται στην ανάπτυξη υπηρεσιών υποστήριξης σε αδύναμα τμήματα της κοινωνίας δίνοντας τους τη δυνατότητα να επανενταχθούν στη κοινωνία, να αναπτύξουν δεξιότητες και να ανακαλύψουν τις προσωπικές και επαγγελματικές τους φιλοδοξίες. Το ίδρυμα ανέπτυξε πρώτη φορά το 1989 τις δραστηριότητες του δίνοντας στέγη σε άτομα κοινωνικά αποκλεισμένα και θύματα της φτώχειας. Η Εκπαίδευση αποτελεί ένα σημαντικό πεδίο δράσης τους ιδρύματος που

συνδυάζει παράλληλα και τη κοινωνική εργασία. Ο στόχος ήταν η βελτίωση των δεξιοτήτων για αποκλεισμένα άτομα προκειμένου να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας και να γίνουν ανεξάρτητα στη κοινωνία. Η αναφορά στην έννοια της κοινότητας είναι βασικό στοιχείο για το ίδρυμα αφού λαμβάνεται υπόψη η συμβολή της οικογένειας, της τοπικής κοινωνίας και της γειτονιάς στην ανάπτυξη των δράσεων επανένταξης. Η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων επανένταξης επαγγελματικού προσδιορισμού λαμβάνει χώρα σε κοινούς χώρους διαβίωσης με δραστηριότητες για παράδειγμα στο πρωτογενή τομέα και παράλληλη αλληλοϋποστήριξη μεταξύ των ωφελουμένων. Η απασχόληση ειδικά ως μέσο κοινωνικής ένταξης αποτελεί στόχο του ιδρύματος δεδομένης της ανεργίας που οδηγεί στη φτώχεια, και λαμβάνει χώρα μέσα από δράσεις κοινωνικής εργασίας ή κοινωνικής επιχειρηματικότητας όπως για παράδειγμα η κοινωνική ιματιοθήκη και οι επιχειρήσεις μεταχειρισμένων αντικειμένων.

Δράσεις επανένταξης ανέργων στην αγορά εργασίας και την κοινωνία (Σουηδία: Solna kommun)

Πηγή:

<https://portal.cor.europa.eu/europe2020/Lists/GoodPractices/DispForm.aspx?ID=140> και <https://www.solna.se/>

Η περίπτωση της πόλη Solna στη Σουηδία είναι άξια λόγου στις δράσεις επανένταξης ανέργων στην αγορά εργασίας και τη κοινωνία. Η συγκεκριμένη καλή πρακτική έχει σημασία γιατί αναφέρεται σε κράτος μέλος, όπου παρά το ισχυρό κράτος πρόνοιας και τους δείκτες απασχόλησης, ανεργία και η φτώχεια φαίνεται να αποτελεί άξονα πολιτικής. Ο στόχος του μοντέλου αυτού επανένταξης είναι η ανάπτυξη επικουρικών δράσεων σε άνεργους κατοίκους μέσα από την αναζήτηση εργασίας και την εκπαίδευση, ενώ βασίζεται σε τέσσερεις άξονες. Ατομική καθοδήγηση, επαφές με τη τοπική επιχειρηματική κοινότητα, προσεκτική διασύνδεση με τις πιθανές ευκαιρίες απασχόλησης του ατόμου και επαγγελματική κατάρτιση. Το αποτέλεσμα είναι η τοπική ανεργία να είναι σημαντικά χαμηλότερη από εκείνη που διαπιστώνεται στη Στοκχόλμη και τη Σουηδία, το 72% που συμμετείχαν στο μοντέλο αυτό να είναι κοντά στους στόχους όπως και το 85 % των μεταναστών που συμμετείχαν από την άφιξη τους στη πόλη από το 2010 μέχρι το 2012.

Παρεμβάσεις για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (Ιταλία: Περιφέρεια Λομβαρδίας)

Πηγή:

<https://portal.cor.europa.eu/europe2020/Lists/GoodPractices/DispForm.aspx?ID=162>

<https://portal.cor.europa.eu/europe2020/Lists/GoodPractices/DispForm.aspx?ID=163>

Η περιοχή της Λομβαρδίας στην Ιταλία αποτελεί ακόμα μία καλή περίπτωση όπου διαπιστώνονται δράσεις αναφορικά με την αντιμετώπιση του ζητήματος της στέγασης για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες όπως οι μετανάστες (Intervention to support house integration). Η ανάπτυξη ενός

πολυμερούς σχεδίου δράσης το οποίο μελετά και λαμβάνει υπόψη του τις ιδιαίτερες ανάγκες στέγασης των μεταναστών αρχικά με προσωρινή παροχή στέγης και στη

**Regione
Lombardia**

συνέχεια με μόνιμο χαρακτήρα. Οι δράσεις του έργου περιλαμβάνουν συντήρηση και αναδιάρθρωση κτιρίων, δομών προσωρινής στέγασης, ανάπτυξη υπηρεσίας συντονισμού και πρόσβασης. Η φιλοσοφία της δράσης βασίζεται στο συνδυασμό της αρχιτεκτονικής και του σχεδιασμού δομών με παράλληλη αναφορά στη κοινωνική πολιτική και την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού. Η δομή το έργου και συνολικά του δικτύου βασίζεται στη συνέργια με δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς, οι οποίοι έχουν με εμπειρία στο σύνθετο αυτό πεδίο πολιτικής τοπικά. Άλλη σημαντική δράση στην ίδια περιοχή είναι “Certify your Italian - A language for knowing and making yourself know”, όπου από το 2005 έχουν αναπτυχθεί διάφορες δράσεις που σχετίζονται με τη κοινωνική και πολιτιστική ενσωμάτωση των μεταναστών στη Λομβαρδία, αναπτύσσοντας παράλληλα ένα πρωτόκολλο συνεργασίας της περιφέρειας με δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς. Οι δράσεις ουσιαστικά βασίζονται στη βελτίωση της Ιταλικής γλώσσας μέσα από προγράμματα κατάρτισης σε αλλοδαπούς που δύναται να συμμετέχουν στο πρόγραμμα, με στόχο τη κοινωνική και επαγγελματική τους ενδυνάμωση. Η ανάπτυξη και πιστοποίηση, επίσης, των επαγγελματιών δεξιοτήτων των εργαζομένων αλλοδαπών είναι αξιοσημείωτες, αφού στοχεύουν παράλληλα στην εμπλοκή όλων των ενδιαφερομένων μερών για τη διάχυση της ιταλικής γλώσσας σε μετανάστες και βελτιώνοντας τις δεξιότητες τους.

Υπηρεσία Νομικής Υποστήριξης για τους χρήστες των κοινωνικών υπηρεσιών και Υπηρεσίες τηλεφωνικής φροντίδας (Ισπανία: Βαρκελώνη)

Πηγή:

<https://portal.cor.europa.eu/europe2020/Lists/GoodPractices/DispForm.aspx?ID=23&Source=https%3A%2F%2Fportal.cor.europa.eu%2F%2FMonitoringFlagships%2FPages%2FGood-Practices.aspx> και
<http://www.diba.cat/web/benestar/teleassistencia>

Στη περιοχή της Βαρκελώνης αναπτύχθηκε η Υπηρεσία Νομικής Υποστήριξης με στόχο την αντιμετώπιση των προβλημάτων και των νομικών αγκυλώσεων που σχετίζονται με την οικονομική κρίση και την αύξηση

**Diputació
Barcelona**

της ανεργίας. Η υπηρεσία από το 2007 μέχρι το 2010 αύξησε κατακόρυφα τα άτομα που χρησιμοποιούν την υπηρεσία κατά 52%, παρέχοντας τη δυνατότητα πληροφόρησης και νομικής καθοδήγησης σε χιλιάδες περιοχές της περιφερειακής αυτής ενότητας της Ισπανίας. Η δράση αυτή λαμβάνει χώρα στα πλαίσια του περιφερειακού κράτους πρόνοιας και των αρμόδιων δημοτικών υπηρεσιών της Βαρκελώνης και της τοπικής δικαιοσύνης. Η συμβουλευτική που αναπτύσσεται αφορά τη διαχείριση οικονομικών προβλημάτων αναφορικά με δάνεια, ενοίκια, χρέη. Στόχος

αποτελεί η ανάπτυξη υποδείξεων αναφορικά με τις ιδιαίτερες ανάγκες του ατόμου με εχεμύθεια και η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού σε περίπτωση χρεοκοπίας. Στη περιοχή λειτουργούν 23 κέντρα νομικής υποστήριξης για 173 δημοτικές αρχές της περιφέρειας της Βαρκελώνης. Επιπρόσθετα η νομική υποστήριξη παρέχει ενημερωτικές υπηρεσίες σχετικά με οικογενειακά ζητήματα (π.χ. διαζύγια) και το νομικό σκέλος σχετικά με τη φροντίδα των παιδιών. Στη Βαρκελώνη, επίσης, έχει σημασία η αναφορά στη χρήση ψηφιακών εργαλείων προκειμένου να αρθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός σε άτομα με αναπηρία και κινητική αδυναμία, μέσα από τη πρωτοβουλία «Local Telecare Service». Η ανάπτυξη γραμμής υποστήριξης προσδίδει μία αμεσότητα στην υπηρεσία, προσδίδει προσβασιμότητα και παράλληλα μειώνει το κόστος παροχής ειδικής φροντίδας σε άτομα με ειδικές ανάγκες και κινητικά προβλήματα σε περιφερειακό επίπεδο. Η ανάπτυξη εργαλείων υποστήριξης βασισμένα στη ψηφιακή εποχή προσδίδουν στο θεμελιώδες δικαίωμα της ισοτιμίας μια νέα διάσταση ειδικά σε αναφορά με τη κρίση και τις επιπτώσεις της στη παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας. Η ορθή χρήση και η εξοικονόμηση πόρων συνδυάζεται με αμεσότητα μέσα από το διαδίκτυο και τη κινητή τηλεφωνία παράλληλα με την αξιοποίηση κοινωνικών λειτουργών, φροντιστών μέχρι και ιατρικού προσωπικού. Ο στόχος της δράσης είναι αξιοσημείωτος και απλός, η παροχή ποιοτικής υπηρεσίας πρόνοιας και υγείας με ορθή χρήση των εργαλείων της ψηφιακής εποχής σε κάποιον που την έχει ανάγκη με μεγάλη συχνότητα και αποτελεί ευαίσθητη κοινωνική ομάδα.

Παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού σε παιδιά και νέους/ες (Ηνωμένο Βασίλειο)

Πηγή:

<http://www.ofsted.gov.uk/resources/childrens-fund-first-wave-partnerships>

<http://childrenscentresfinder.direct.gov.uk/childrenscentresfinder>

<http://www.connexions-bs.co.uk/main.php?section=99>

Η δράση στο Ηνωμένο Βασίλειο Ταμείο για τα Παιδιά (Children's Fund) δημιουργήθηκε το 2001 και αφορά την έγκαιρη ψυχολογική υποστήριξη και τις προληπτικές υπηρεσίες σε παιδιά και νέους ηλικίας 5 - 13 ετών που βρίσκονται στο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Η υπηρεσία χαρακτηρίζεται ως προληπτική, βασίζεται στη συμμετοχή και χρηματοδότηση της κοινότητας αλλά και τη δράση εθελοντών. Σημαντικό, επίσης, χαρακτηριστικό της είναι η δημιουργία ομάδων υποστήριξης και οι συνεργασίες της με άλλες δράσεις, οι οποίες έχουν επιτυχία αφού ο αριθμός των παιδιών που συμμετέχουν έχει διαχρονικά αυξηθεί. Όσον αφορά τις βασικές ενέργειες της δράσης αυτές είναι οι μεθοδικοί και λεπτομερείς έλεγχοι των παιδιών, οι διαβουλεύσεις, η συμμετοχή των γονέων. Η δράση αυτή λειτουργεί παράλληλα με άλλες όπως η πρωτοβουλία "Sure Start" για παιδιά ηλικίας 0-5 ετών και η υπηρεσία "Connexions" για τους νέους ηλικίας 13-19 ετών που απαντά τοπικά στην Αγγλία. Όσον αφορά το Sure Start λειτουργεί από το 1998 και στοχεύει στην εξασφάλιση της πρόσβασης στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση για τα παιδιά, την αντιμετώπιση της σχολικής

διαρροής, την ανάπτυξη των εξωσχολικών δραστηριοτήτων, την ανάπτυξη κέντρων υγείας και την υποστήριξη της οικογένειας. Η εκπαίδευση γονέων, η συμβουλευτική υποστήριξη, η δημιουργική απασχόληση, οι παιδικοί σταθμοί και η στήριξη σε οικογένειες με ΑμΕΑ είναι ακόμα κάποιες ενδεικτικές δράσεις. Η μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού, η ενεργός συμμετοχή της οικογένειας και η υποστήριξη στους εργαζόμενους γονείς φτωχών περιοχών προσδίδουν τέλος καινοτομία και σημασία στη πρωτοβουλία αυτή που μετρά ήδη πολλά χρόνια ζωής.

Πρωτοβουλία ROMACT (Ευρώπη)

Πηγή:
<http://coe-romact.org/>

Το πρόγραμμα ROMACT αποτελεί μια κοινή πρωτοβουλία του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που υλοποιείται με την υποστήριξη του Συμβουλίου της Ευρώπης Συμμαχίας Πόλεων και Περιφερειών για την ένταξη των Ρομά

σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Το ROMACT έχει ως στόχο να ενισχύσει την ικανότητα των τοπικών και περιφερειακών αρχών (αιρετούς αξιωματούχους αλλά και ανώτερους δημόσιους υπαλλήλους), προκειμένου να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν σχέδια και έργα για την ένταξη των Ρομά στις τοπικές κοινωνίες. Σημαντικό στοιχείο της πρωτοβουλίας είναι ότι είναι διαπεριφερειακή, διακρατική και λαμβάνει χώρα στο περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επικεντρώνεται στη διαρκή δέσμευση της πολιτικής με τις γενικές αρχές του έργου σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο στην εκπόνηση σχεδίων ανθρώπινης ανάπτυξης και ένταξης των Ρομά σε συνέχεια των επιμέρους εθνικών πλαισίων ένταξης. Ειδικότερα το πρόγραμμα στοχεύει στην ενίσχυση της ικανότητας των τοπικών αρχών να απαντούν στο πολιτικό τους ρόλο και τις ευθύνες τους ως προς την εφαρμογή των πρακτικών που βελτιώνουν την ένταξη των Ρομά. Να γίνουν ως διοικητικοί περιφερειακοί μηχανισμοί πιο ευέλικτοι και υπεύθυνοι, να δημιουργήσουν μηχανισμούς και διαδικασίες χρηστής διακυβέρνησης, να βελτιώσουν την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα και τη βιωσιμότητα των τοπικών πολιτικών. Η ενημερωτική πλατφόρμα του έργου στο παραπάνω υπερσύνδεσμο εμπεριέχει αναφορές στις Περιφέρειες και τους Δήμους που αναπτύσσεται το έργο στα κράτη μέλη με παράλληλες καλές πρακτικές.

Πρόγραμμα κοινωνικών δημοσίων συμβάσεων (Αυτόνομη Κοινότητα Χώρα των Βάσκων: Σαν Σεμπασιάν)

Πηγή:

http://www.landmark-project.eu/fileadmin/files/en/latest-achievements/LANDMARK-good_practices_FINAL.pdf

<http://www.ihobe.net/Default.aspx?IdMenu=A2238BD0-3048-4D9D-AB8C-C91C6FDFD475>

<http://www.emaus.com/nuevaemaus/es-ES/>

Στη Χώρα των Βάσκων ο Δήμος του Σαν Σεμπασιάν ή Donostia (στη γλώσσα των Βάσκων) έχει αναπτύξει, από το 2000, ένα προγραμματισμό με συγκεκριμένη στοχοθεσία στο ζήτημα των δημοσίων συμβάσεων με κοινωνικό προσδιορισμό. Συγκεκριμένα, το πεδίο που αρχικά σχεδίασε και υλοποίησε το πρόγραμμα κοινωνικών δημοσίων συμβάσεων αφορούσε τον ρουχισμό και τα υποδήματα των υπαλλήλων σε ειδικούς επαγγελματικούς τομείς. Συγκεκριμένα, το ετήσιο κόστος του εξοπλισμού αυτού άγγιζε κατά μέσο όρο τα 230.000 Ευρώ. Αυτό, ωστόσο, που καταδεικνύει ως καλή πρακτική τη συγκεκριμένη περιοχή δεν είναι μονάχα το πεδίο πολιτικής κοινωνικά υπεύθυνων δημοσίων συμβάσεων αλλά και το δίκτυο συνεργασίας που αναπτύχθηκε περιφερειακά με τη κεντρική διοίκηση της χώρας των Βάσκων, άλλους Δήμους της περιοχής (π.χ. Bilbao), ΜΚΟ και ερευνητικά κέντρα ως εμπειρογνώμονες και σύμβουλοι (IHOBÉ, Fundació EMAUS). Επιπρόσθετα τα κριτήρια που έθεσε στους προμηθευτές αρχικά του ρουχισμού αφορούσαν τα κριτήρια της Διεθνούς Ένωσης Εργασίας μέχρι το 2009. Από το 2013 και παράλληλα με τη κρίση τα κριτήρια αυτά επεκτάθηκαν και σε άλλα πεδία των δημοσίων συμβάσεων όπως για παράδειγμα στα είδη γραφείου, στα είδη υγιεινής, στα δημοτικά ποδήλατα μέχρι και στους αυτόματους πωλητές στο Δήμο να διαθέτουν προϊόντα Δίκαιου Εμπορίου (Fair Trade).

Παράρτημα II

Κοινοί δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων για επενδύσεις του ΕΚΤ

Στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο παρουσιάζονται οι κοινοί δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων για επενδύσεις του Διαρθρωτικού Ταμείου για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020. Οι συγκεκριμένοι δείκτες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά το σχεδιασμό του συστήματος παρακολούθησης και ελέγχου του σχεδίου δράσης, διασφαλίζοντας τη αποτελεσματικότητα

Οι κοινοί δείκτες, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται σε ετήσια βάση, χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες ως ακολούθως:

1) Κοινοί δείκτες εκροών για συμμετέχοντες:

Ως «συμμετέχοντες» νοούνται άτομα που επωφελούνται άμεσα από μια επέμβαση του ΕΚΤ και δύνανται να ταυτοποιηθούν και να ζητηθούν τα χαρακτηριστικά τους και για τα οποία έχει προβλεφθεί συγκεκριμένη δαπάνη. Άλλοι δικαιούχοι δεν θα υπολογίζονται ως συμμετέχοντες. Όλα τα στοιχεία θα είναι καταναμημένα κατά φύλο.

Οι κοινοί δείκτες εκροών για συμμετέχοντες είναι οι εξής:

- άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων
- μακροχρόνια άνεργοι
- οικονομικά μη ενεργά άτομα
- οικονομικά μη ενεργά άτομα που δεν παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση
- απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων
- κάτω των 25 ετών
- άνω των 54 ετών
- άνω των 54 ετών που είναι άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων, ή οικονομικά μη ενεργά άτομα που δεν παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση
- απόφοιτοι πρωτοβάθμιας (ISCED 1) ή κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 2)
- απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας (ISCED 3) ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 4)

- απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 5 έως 8)
- συμμετέχοντες που ζουν σε νοικοκυριά ανέργων
- συμμετέχοντες που ζουν σε νοικοκυριά ανέργων με συντηρούμενα τέκνα
- συμμετέχοντες που ζουν σε μονοπρόσωπα νοικοκυριά με συντηρούμενα τέκνα
- μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά)
- συμμετέχοντες και αναπηρία
- άλλα μειονεκτούντα άτομα

Ο συνολικός αριθμός των συμμετεχόντων θα υπολογίζεται αυτόματα με βάση τους δείκτες εκροών.

- άστεγοι ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από τη στέγαση
- άτομα από αγροτικές περιοχές

Τα στοιχεία θα συλλέγονται με βάση αντιπροσωπευτικό δείγμα συμμετεχόντων εντός κάθε επενδυτικής προτεραιότητας. Θα εξασφαλίζεται η εσωτερική εγκυρότητα του δείγματος κατά τρόπον ώστε τα στοιχεία να μπορούν να γενικεύονται στο επίπεδο της επενδυτικής προτεραιότητας.

2) Κοινοί δείκτες εκροών για φορείς:

- αριθμός έργων πλήρως ή μερικώς εκτελεσθέντων από κοινωνικούς εταίρους ή μη κυβερνητικές οργανώσεις
- αριθμός έργων αφιερωμένων στη βιώσιμη συμμετοχή και την πρόοδο των γυναικών στην απασχόληση
- αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο
- αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας)

3) Κοινοί δείκτες άμεσων αποτελεσμάτων σχετικά με τους συμμετέχοντες:

- οικονομικά μη ενεργοί συμμετέχοντες, που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους

- συμμετέχοντες που παρακολουθούν εκπαίδευση/κατάρτιση αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους
- συμμετέχοντες που αποκτούν εξειδίκευση αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους
- συμμετέχοντες που κατέχουν θέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους
- μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους

Όλα τα στοιχεία θα είναι καταναμεμημένα κατά φύλο.

4) Κοινοί δείκτες μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων σχετικά με τους συμμετέχοντες:

- συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους
- συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους
- συμμετέχοντες ηλικίας άνω των 54 ετών που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους
- μειονεκτούντες συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους

Τα εν λόγω στοιχεία θα συλλέγονται με βάση αντιπροσωπευτικό δείγμα συμμετεχόντων εντός κάθε επενδυτικής προτεραιότητας. Θα εξασφαλίζεται η εσωτερική εγκυρότητα του δείγματος κατά τρόπον ώστε τα στοιχεία να μπορούν να γενικεύονται στο επίπεδο της επενδυτικής προτεραιότητας. Όλα τα στοιχεία θα είναι καταναμεμημένα κατά φύλο.

Η Πράξη συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) και Εθνικούς πόρους, μέσω του Ε.Π. Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου – Ιονίων Νήσων 2007-2013.